PATVIRTINTA
Pasvalio miesto Vietos veiklos grupės
visuotinio narių susirinkimo 2024 m. gegužės 17 d. protokolu Nr. 2
Aktuali redakcija nuo 2026-07-14 protokolas Nr. 6

Bendrai finansuoja Europos Sąjunga

PASVALIO MIESTO 2023-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

PASVALIO MIESTO
VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

2024, PASVALYS

PASVALIO MIESTO 2023-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

ĮVADAS

Pasvalio miesto 2023–2027 m. vietos plėtros strategijos rengėjas Pasvalio miesto vietos veiklos grupė (juridinio asmens kodas 304143970) (toliau – Pasvalio miesto VVG arba Asociacija). Tai ribotos civilinės atsakomybės organizacija, veikianti Pasvalio mieste nuo 2015 m. lapkričio 30 d. (įregistruota Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre), įkurta atstovauti narių interesams, juos ginti ir tenkinti kitus viešuosius interesus. Asociacijos veiklos tikslai – pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius, pagal savo veiklos kompetenciją ir galimybes skatinti Pasvalio miesto plėtrą, aktyviai dalyvauti rengiant ir įgyvendinant miesto plėtros planus bei programas Pasvalio miesto teritorijoje. Pasvalio miesto 2023–2027 m. vietos plėtros strategija rengiama siekiant įgyvendinti 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“ ir 4.9 uždavinį „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas“.

Remiantis statistinės analizės duomenimis, nustatytų stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių veiksniais, nustatytu Pasvalio miesto plėtros poreikiu, išsikeltais tikslais ir uždaviniais rengiama vietos plėtros strategija, kurios pagrindinis tikslas – gerinti gyvenimo kokybę per socialinę integraciją, socialinės infrastruktūros plėtojimą bei socialinio verslo plėtrą bei gyventojų saugumo stiprinimas per civilinės saugos žinių ir praktinių įgūdžių ugdymą.

Parengta Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategija pasižymi neįprastu problemų sprendimu, kadangi į strategijos formavimą buvo įtraukti visi suinteresuoti miesto bendruomenės atstovai, t. y. formuluojant strategiją buvo atsižvelgta į visų trijų lygmenų (bendruomenės, viešojo ir privataus sektorių) poreikius. Vietos plėtros strategijoje numatytos priemonės yra integruotos ir inovatyvios, siekiama priartėti prie modernių, Vakarų Europos šalių požiūrio į socialinių problemų ir užimtumo problemų sprendimą, kai skatinamas asmens gebėjimas integruotis į visuomenę ir ugdomi gebėjimai pasirūpinti savimi ir savo šeimos nariais. Tikime, kad sėkmingai įgyvendinta Pasvalio miesto 2023–2027 m. vietos plėtros strategija sutelks vietos bendruomenes, verslą ir valdžios atstovus bendriems tikslams, siekiant Pasvalio miesto gerovės.

Strategijos rengimo metu buvo vadovaujamasi bendruomenės inicijuotos vietos plėtros modeliu – tai dalyvavimu grindžiamas požiūris į vystymąsi, kuris įtraukia bendruomenes į savo plėtros poreikius ir prioritetų bei veiksmų jiems spręsti nustatymą. BIVP taikymas gali lemti tvaraus vystymosi rezultatus, bendruomenių įgalinimą ir didesnę atsakomybę už vystymosi iniciatyvas. BIVP sprendžia šias problemas:

1. Skurdo mažinimo ir bendruomenės įtraukimo į sprendimų priėmimą – BIVP naudojama nustatant ir šalinant pagrindines skurdo priežastis bendruomenėse. Įtraukdami bendruomenę į plėtros procesą, padeda kurti tvarius sprendimus, atitinkančius bendruomenės poreikius ir problemas.
2. Aplinkosaugos – BIVP naudojama skatinant tvarią aplinkosaugos praktiką ir išsaugojimą bei tvarų naudojimą. Įtraukdama bendruomenes į aplinkosaugos iniciatyvų nustatymą ir įgyvendinimą, padeda užtikrinti, kad šios iniciatyvos būtų tvarios.
3. Sveikatos ir sveikos gyvensenos – sveikata ir sveika gyvensena yra glaudžiai susijusios temos, kadangi vietos plėtra gali turėti didelę įtaką gyventojų sveikatai ir gerovei. Bendruomenės gali inicijuoti vietos plėtrą, siekdamos pagerinti savo aplinką ir gyvenimo sąlygas. Tokia plėtra gali apimti įvairius projektus, pvz., naujų parkų, žaidimų aikštelių ar sporto įrenginių statybą, viešojo transporto ir dviračių takų infrastruktūros tobulinimą, socialinės infrastruktūros kūrimą ir kt. Visi šie projektai gali turėti tiesioginės ar netiesioginės įtakos gyventojų sveikatai.

4. Švietimo – BIVP naudojama siekiant pagerinti prieigą prie švietimo ir skatinti kokybiškus švietimo rezultatus. Įtraukdama bendruomenes į neformalių švietimo iniciatyvų kūrimą, užtikrina, kad šios iniciatyvos būtų aktualios vietiniu mastu ir atitiktų bendruomenės poreikius. Šiame kontekste ypač svarbu įtraukti civilinės saugos švietimą, kuris padeda gyventojams saugumo ir atsparumo didinimo ir gebėjimu veikti ekstremaliose situacijose, stiprinant praktinius civilinės saugos, pirmosios pagalbos ir bendruomeninės savisaugos įgūdžius. Svarbu įgyti teorinių ir praktinių žinių bei įgūdžių, reikalingų atpažinti klaidinančią informaciją. BIVP taikymas padeda pasiekti tvaraus vystymosi rezultatų ir padidinti bendruomenių atsakomybę už vystymosi iniciatyvas.

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

TERITORIJA

Pasvalio miesto vietos veiklos grupės (VVG) vietos plėtros strategija (VPS) bus įgyvendinama Pasvalio mieste. Pasvalys – miestas šiaurės Lietuvoje, Panevėžio apskrityje, 38 km į šiaurę nuo Panevėžio, Mūšos-Nemunėlio žemumoje. Pasvalio rajono savivaldybės centras, Pasvalio miesto seniūnija, yra apylinkių seniūnijos centras. Urbanistikos paminklas. Pasvalio miesto plotas užima 759,10 ha ir apie pusę (365,33 ha) teritorijos yra užstatyta. Pasvalys įsikūręs prie Lėvens ir Svalios santakos. Pro miestą eina Via Baltica automobilių magistralė, keliai į Biržus, Vabalninką, Šiaulius, Joniškį.

GYVENTOJAI

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023 m. pradžioje Pasvalio mieste gyveno 6411 gyventojai, Pasvalio rajone – 22296 gyventojų. Pasvalio miesto gyventojai sudarė 28,8 proc. Pasvalio rajono gyventojų. Palyginti su 2019 m. pradžia, gyventojų skaičius (6 442) Pasvalio mieste beveik nepasikeitė. Didžioji dalis Pasvalio miesto gyventojų dalis yra darbingi asmenys, kurie 2023 m. pradžioje sudarė 62,2 proc. (3985) visų Pasvalio miesto gyventojų (R1). Vaikų Pasvalyje 2023 m. pradžioje buvo 776 arba 12,1 proc. visų miesto gyventojų, tuo tarpu pensinio amžiaus gyventojų buvo 1650 arba 25,7 proc. visų miesto gyventojų. Darbingo amžiaus gyventojai sudaro didžiausią Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų dalį, todėl ir Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategija yra orientuota į šią asmenų grupę. Tikslinės gyventojų grupės, į kurias bus orientuota vietos plėtros strategija pagal 4.9. konkretų uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“:

1) gausios šeimos;
2) neįgalūs asmenys; asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią, jų šeimos (globėjai, rūpintojai);
3) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys (pvz., nusikaltimų aukos, benamiai, priklausomybėmis sergantys asmenys, grįžę iš įkalinimo įstaigų asmenys, mažiau galimybių turintys jaunuoliai ir kt.);
4) asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis;
5) migrantai, priklausantys pažeidžiamų asmenų grupėms;
6) nepalankias sąlygas turintys vietos gyventojai;
7) nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.

4.7. konkretaus uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ tikslinės grupės:

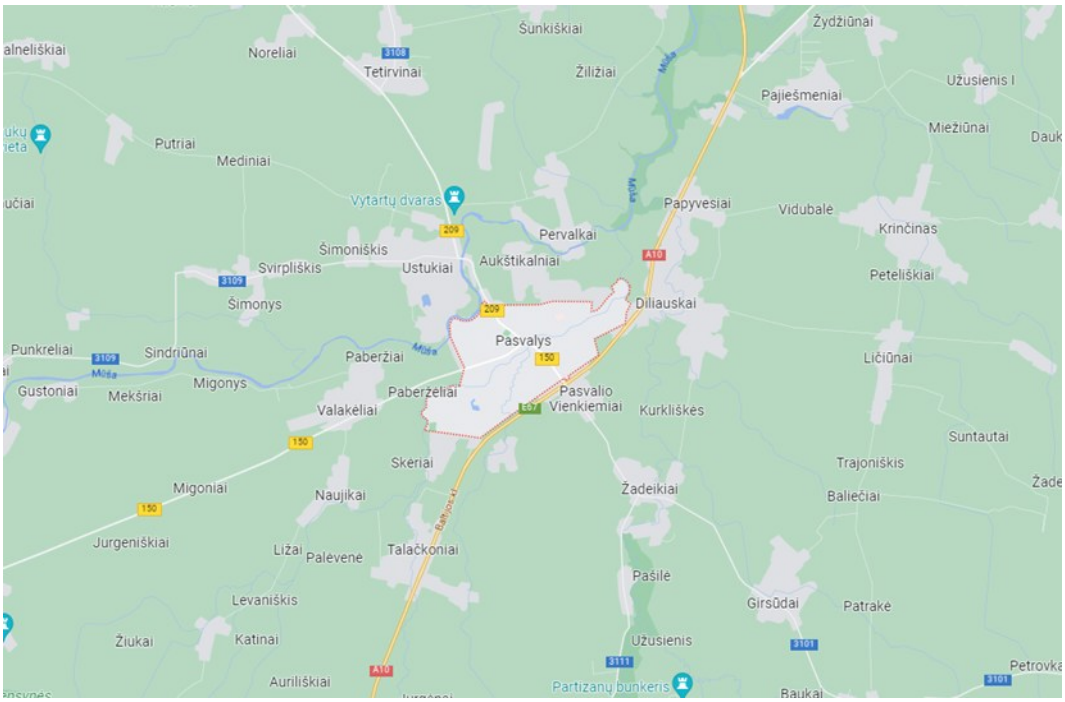
1) socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys;
2) asmenys, besiruošiantys išeiti ir išėję iš įkalinimo vietų;
3) tautinės mažumos;
4) mažiau galimybių turintis jaunimas;
5) migrantai;
6) apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityje dirbantys asmenys;
7) smurtą patiriantys asmenys;
8) savivaldos, verslo, NVO ir žiniasklaidos atstovai; visuomenė;
9) organizacijos ir asmenys, dalyvaujantys įgyvendinant nacionalinį savanoriškos veiklos modelį.

Kitos tikslinės grupės, į kurias bus orientuota vietos plėtros strategija:

1) Bedarbiai asmenys,
2) Neaktyvūs asmenys,
3) Nedirbantis, nestudijuojantis ir nesimokantis jaunimas.

Dėmesys marginalizuotiems, socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, konkrečių veiksmų formavimas siekiant padidinti tikslinių grupių integraciją prisidės prie Pasvalio miesto situacijos gerėjimo – tikimasi, jog atsiras naujų verslo idėjų, tai ne tik sukurs naujas darbo vietas, paskatins grįžti emigravusius miesto gyventojus, bet ir turės įtakos geresnei ekonominei situacijai Pasvalio mieste.

1 pav. (žiūrėta 2023.03.03)	https://www.google.com/maps/place/Pasvalys,+Pasvalio+r.+sav./@56.0598609,24.396294,14z/data=!3m1!4b1!4m6!3m5!1s0x46e89bbab8cad1c3:0x7d90aab05cf63777!8m2!3d56.0630665!4d24.3955488!16zL20vMGI4NDg2

TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

Demografinė apžvalga. 2022 m. pradžioje Pasvalio mieste gyveno 7 581 gyventojų ir, palyginus su 2018 m. pradžios duomenimis, gyventojų skaičius mieste sumažėjo 2,7 proc. (R2). Pažymėtina, kad analizuojamu laikotarpiu (2018–2022 m. pradžia) Pasvalio rajono savivaldybėje gyventojų skaičius sumažėjo dar sparčiau – 5,4 proc., Panevėžio apskrityje mažėjo 2,7 proc., o šalyje išaugo 0,1 proc. (žr. 1 pav.). Tarp Panevėžio apskrities savivaldybių centrų gyventojų skaičius miestuose sparčiausiai mažėjo Rokiškyje (-5,7 proc.), o lėčiausiai mažėjo Kupiškyje (-1 proc.). Moterų ir vyrų santykis Pasvalio r. savivaldybėje 2022 m. pradžioje buvo 53,1 : 46,9. Vaikų (0–15 m.) Pasvalio r. savivaldybėje 2022 m. pradžioje buvo 12,8 proc. visų miesto gyventojų, darbingo amžiaus asmenų buvo 65,6 proc. visų miesto gyventojų, pensinio amžiaus gyventojų buvo 21,6 proc. visų savivaldybės gyventojų (žr. 2 pav.). Lyginant su 2018 m. pradžios duomenimis, vaikų skaičiaus dalis Pasvalyje sumažėjo 1,1 proc. punktais, darbingo amžiaus gyventojų dalis didėjo 1,7 proc. punktais, pensinio amžiaus gyventojų dalis mažėjo 0,6 proc. punktais (R3). Lietuvoje 2022 m. pradžioje vaikai sudarė 14,9 proc. visų gyventojų (Panevėžio apskrityje – 12,4 proc.), 65,1 proc. darbingo amžiaus gyventojai (Panevėžio apskrityje – 64,9 proc.) ir 20,0 proc. pensinio amžiaus gyventojai (Panevėžio apskrityje – 22,7 proc.). Pasvalio rajono savivaldybės rodiklius lyginant su šalies rodikliais matyti, kad vaikų dalis yra 2,1 proc. punktais mažesnė, tačiau didesnė darbingo amžiaus asmenų dalis (0,5 proc. punkto), o pensinio amžiaus gyventojų dalis didesnė 1,6 proc. punkto.

Apibendrintai galima būtų teigti, jog nepaisant sumažėjusių vaikų iki 14 m. amžiaus ir darbingo amžiaus gyventojų dalies Pasvalio mieste, rodikliai rodo, kad Pasvalyje daugiausia gyvena darbingo amžiaus asmenys. Tai rodo, jog ateityje gali augti vaikų skaičius bei norint išlaikyti jaunas šeimas Pasvalyje, reikės gerinti švietimo, sporto, kultūros infrastruktūrą, o didėjanti pensinio amžiaus gyventojų dalis augins poreikį sveikatos ir socialinėms paslaugoms.

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2022 m. Pasvalio rajono savivaldybėje gimė 133 naujagimiai ir, palyginti su 2018 m., gimusiųjų sumažėjo 34,2 proc. 2022 m. Pasvalio rajone mirė 419 gyventojai, palyginimui 2018 m. – 418 (t. y. mirusiųjų skaičius buvo panašus). Didžiausias mirusiųjų skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje fiksuotas 2021 m. (477). Gimstamumą viršijantis mirtingumas lemia neigiamą natūralią gyventojų kaitą. 2018–2022 m. laikotarpiu Pasvalio rajone buvo registruota daugiau mirusių nei gimusių (2022 m. – -286, vidutiniškai kasmet -267) (R4). Kaip ir Pasvalio rajono savivaldybėje, taip ir šalyje 2018–2022 m. laikotarpiu natūrali gyventojų kaita buvo neigiama (2022 m. – -18368). Neigiama natūrali gyventojų kaita taip pat fiksuota Panevėžio apskrityje (2022 m. – -2207) bei visose apskrities savivaldybėse (žr. 3 pav.). Siekiant mažinti mirtingumą Pasvalio mieste ir rajone, svarbu tobulinti sveikatos priežiūros, socialines ir viešojo saugumo paslaugas. Gyventojų mirtingumą lemia sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas ir kokybė, taip pat saugumo situacija, susisiekimas ir pan. Tačiau nemažiau svarbios ir teikiamos socialinės paslaugos, socialinės integracijos galimybės mieste, mažinančios marginalizuotų žmonių atskirtį bei didinančios galimybės gyventi sveikesnį ir saugesnį gyvenimą.

2022 m. į Pasvalio rajono savivaldybę atvyko 862 asmenys, o išvyko 948. Neto migracija savivaldybėje 2022 m. buvo neigiama ir siekė -86. 2022 m. rodiklius, palyginus su 2018 m. rodikliais, matyti, jog savivaldybėje augo atvykusiųjų ir mažėjo išvykusiųjų gyventojų skaičius. Neigiama neto migracija Pasvalio rajono savivaldybėje buvo visu 2018–2022 m. laikotarpiu, tačiau, lyginant 2018 m. ir 2022 m., sumažėjo daugiau nei keturis kartus (R5).

Šalyje neigiama neto migracija buvo fiksuojama 2018 m. (-3292), o nuo 2019 m. į šalį atvyksta daugiau žmonių nei išvyksta. Teigiamas migracijos saldo Lietuvoje 2022 m. siekė – 72372 (2021 m. - 19653). Spartus atvykstančiųjų į šalį skaičius, lyginant 2021 m. ir 2022 m. siejamas su pradėtu karu Ukrainoje. Panevėžio apskrityje 2018–2021 m. neigiama neto migracija palaipsniui mažėjo ir 2022 m. tapo teigiama (1145) (žr. 4 pav.). Pažymėtina, jog neto migracija Pasvalio rajone yra vis dar neigiama, tačiau mažėjanti, o tai suponuoja, jog atvykusiųjų asmenų skaičius greitu metu Pasvalio rajone taps didesnis už išvykusiųjų asmenų skaičių, todėl būtina

spręsti Pasvalio miesto ir rajono ekonomines problemas, t. y. skatinti darbo vietų kūrimąsi, didinti žmonių įsidarbinimo galimybes ir socialinę gerovę.
Socialinės situacijos apžvalga. Pasvalio rajono savivaldybėje didžioji dalis socialinių paslaugų įstaigų yra išsidėstę Pasvalio mieste ir tai didina socialinių paslaugų prieinamumą Pasvalio miesto gyventojams, tačiau kitose rajono vietovėse gyvenantiems prieinamumas yra mažesnis.
2018 m. Pasvalio rajono savivaldybėje buvo 517 socialinę pašalpą gaunančios šeimos, o 2022 m. tokių šeimų buvo sumažėję dešimtadaliu (462) (R6). Mažėjantis socialinės rizikos šeimų ir tokiose šeimose augančių vaikų skaičius rodo teigiamas Pasvalio miesto ir rajono socialinės situacijos tendencijas. Siekiant dar labiau mažinti socialinės rizikos šeimų skaičių, yra būtina plėtoti socialinių paslaugų prieinamumą socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams, taip pat suteikti daugiau galimybių įsidarbinti bei stiprinti įsidarbinamumo gebėjimus, ugdyti asmenines savybes, padedančias integruotis į visuomenę.
Žmonių gyvenimo gerovę parodo socialinės pašalpos gavėjų skaičius, kadangi socialinė pašalpa mokama tik nepasiturintiems asmenims. 2022 m. Pasvalio rajono savivaldybėje socialines pašalpas gavo 794 asmenys (3,6 proc. bendro gyventojų skaičiaus). Šiems asmenims iš viso buvo išmokėta 1148,4 tūkst. Eur socialinių pašalpų. Lyginant su 2018 m., socialinių pašalpų gavėjų skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje sumažėjo 18,1 proc., kai Panevėžio apskrityje mažėjo 10,2 proc., šalyje – 9,3 proc. (žr. 6 pav.).
Mažėjantis socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius ir socialinės pašalpos gavėjų skaičius suponuoja apie gerėjančią socialinę padėtį Pasvalio rajono savivaldybėje, t. y. didėjantį užimtumą bei kylančias pajamas.
2022 m. socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius Pasvalio rajone siekė 436 asmenis ir, palyginti su 2018 m., išaugo du kartus (2018 m. gavėjų buvo 218). Pažymėtina, kad socialines paslaugas asmens namuose daugiau gavo moterys (74,5 proc.) nei vyrai (25,5 proc.). Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičiaus augimas Pasvalio rajone rodo augantį paslaugos prieinamumą, tačiau augantys skaičiai rodo ir neigiamą tendenciją, kad šių paslaugų poreikis yra didėjantis (R7).
Vaikų, galimai patyrusių smurtą, Pasvalio rajono savivaldybėje 2018–2021 m. sumažėjo virš septynių kartų, nuo 209 vaikų 2018 m. iki 28 vaikų 2021 m. Panevėžio apskrityje analizuojamu laikotarpiu vaikų, galimai patyrusių smurtą, mažėjo per pusę, šalyje mažėjo 41,7 proc. Šeimose globojamų (rūpinamų) vaikų skaičius, 2021 m. pabaigoje Pasvalio rajone buvo penktadaliu mažesnis nei 2017 m. pabaigoje (2021 m. – 57, 2017 m. – 71). Šalyje ir Panevėžio apskrityje šeimose globojamų (rūpinamų) vaikų skaičius 2017–2021 m. mažėjo panašia dalimi kaip ir Pasvalio rajono savivaldybėje. Mažėjantys vaikų skaičiai, kuriems reikalinga socialinė pagalba, leidžia atlaisvinti žmogiškuosius ir finansinius išteklius bei nukreipti ten kur jų labiau reikia.
Pasvalio mieste socialines paslaugas teikia Pasvalio socialinių paslaugų centras, Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centras „Viltis“, Pasvalio „Riešuto“ mokykla, asociacija Pasvalio šeimos gerovės centras ir kitos organizacijos. Socialinės paslaugos, kurios nėra teikiamos Pasvalio mieste, teikiamos kitose Pasvalio rajone esančiose įstaigose arba kitose savivaldybėse.
Ekonominė apžvalga.
2022 m. pradžioje Pasvalio rajono savivaldybėje buvo 484 veikiantys ūkio subjektai, o nuo 2018 m. pradžios jų skaičius išaugo 16,3 proc. arba 68 subjektais (žr. 7 pav.). Pasvalio rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje, daugiausiai veikiančių ūkio subjektų pagal ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK) veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos bei variklinių transporto ir motociklų remonto veiklose (25,4 proc.), nemaža dalis (14 proc.) užsiėmė kita aptarnavimo veikla, 8,3 proc. ūkio subjektų vertėsi transportu ir saugojimu.
Pasvalio rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje, dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas (toliau – SVV), kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksnių. SVV Lietuvoje dirba didžioji dalis gyventojų. SVV reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę, skatina inovacijas, tačiau kartu yra itin jautrus aplinkos pokyčiams.
2022 m. pradžioje Pasvalio rajono savivaldybėje veikė 482 SVV įmonės , kurios sudarė 99,5 proc. visų rajono veikiančių ūkio subjektų (žr. 7 pav.). Palyginti su 2018 m. pradžios duomenimis, veikiančių SVV įmonių skaičius Pasvalio rajone išaugo 16,4 proc., kai šalyje augo 9 proc., Panevėžio apskrityje – 4,5 proc. 2022 m. pradžioje Pasvalio rajono savivaldybės SVV įmonėse (iki 250 darbuotojų dydžio) dirbo 2987 darbuotojai.

2023 m. pradžioje Pasvalio rajono smulkiose įmonėse, turinčiose iki 9 samdomų darbuotojų, dirbo 80,6 proc., 10–19 darbuotojų – 6 proc., 20–49 darbuotojų – 6 proc. ir virš 50 darbuotojų – 7,4 proc. SVV įmonių darbuotojų (žr. 8 pav.). Gerai išvystytas susisiekimo infrastruktūros tinklas sudaro palankias sąlygas tolimesnei verslo plėtrai ir naujo verslo kūrimui.

2022 m. Pasvalio rajone buvo įregistruoti 1360 bedarbių (palyginimui 2018 m. pradžioje – 1654 įregistruoti bedarbiai, t. y. fiksuotas 17,8 proc. mažėjimas). Palyginimui, Panevėžio apskrityje, įregistruotų bedarbių sumažėjo 3,9 proc., šalyje bedarbių padaugėjo 6,1 proc.

2022 m. Pasvalio rajono savivaldybėje buvo užregistruoti 196 jauni bedarbiai (16-29 m.). 2022 m. jaunų bedarbių dalis sudarė 5,3 proc. nuo 16-29 m. rajono gyventojų (R8). Palyginti su 2018 m., jaunų bedarbių dalis Pasvalio rajone išaugo 1 proc. Šalyje jaunų bedarbių dalis 2022 m. sudarė 6,9 proc., Panevėžio apskrityje – 6,7 proc. nuo 16-29 m. gyventojų.

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis) Pasvalio rajono savivaldybėje 2022 m. siekė 9,8 proc., kai 2018 m. sudarė 11,4 proc. (t. y. sumažėjo 1,6 proc. p.) (žr. 9 pav.). Pasvalio rajone didesnis nedarbo lygis buvo tarp vyrų ir siekė 10,0 proc., tarp moterų – 9,6 proc. Tuo pat metu šalyje nedarbo lygis aukštesnis buvo tarp moterų – 9,3 proc., o tarp vyrų – 8,7 proc. (bendrai – 9,0 proc.). Panevėžio apskrityje moterų ir vyrų nedarbo lygis buvo apylygis bei atitinkamai siekė 9,3 proc. ir 9,4 proc. (žr. 9 pav.).

2022 m. III ketvirtį bruto darbo užmokestis Pasvalio rajone siekė 1417,0 Eur, kai šalyje sudarė 1787,1 Eur, t. y. rajono gyventojų atlyginimas siekė 79,3 proc. šalies vidurkio. 2021 m. Pasvalio rajone vidutinis mėnesinis atlyginimas buvo 1221,7 Eur (moterų – 1201,2 Eur, vyrų – 1246,6 Eur). 2022 m. III ketvirtį lyginant su 2018 m., bruto darbo užmokestis Pasvalio rajono savivaldybėje išaugo 47,8 proc., Panevėžio apskrityje – 49,2 proc., šalyje – 50,0 proc.

Kultūra, sportas ir sveikatos priežiūra.

Pasvalio mieste kultūros paslaugas teikia kultūros centras, biblioteka, muziejus bei kitos organizacijos.

Pasvalio kultūros centre 2022 m. (kartu su skyriais) vyko 473 renginiai, kuriuose dalyvavo 51277 lankytojai ir dalyviai. Palyginus su 2018 m., renginių Pasvalio kultūros centre surengta per pusę mažiau (1012), o lankytojų ir dalyvių sulaukta taip pat mažiau (68164).

2022 m. Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka (su skyriais) turėjo 3752 vartotojus ir sulaukė 164012 lankytojų. Vartotojų skaičius bibliotekoje, lyginant su 2018 m. (6992), sumažėjo beveik per pusę, o lankytojų (220047) mažėjo ketvirtadaliu. Mažėjant bibliotekos naudotojų skaičiui tikslinga būtų apsvarstyti bibliotekos siūlomų paslaugų išplėtimą (R9).

2022 m. Pasvalio krašto muziejaus rinkiniuose buvo saugomi 53573 eksponatai. Muziejų aplankė 42923 lankytojai, surengta 41 paroda, 74 renginiai bei 214 edukacinių užsiėmimų, kuriuose apsilankė 3959 dalyviai. 2018 m. palyginti su 2022 m., lankytojų skaičius Pasvalio krašto muziejuje išaugo 7,0 proc.

Lietuvos sporto centro duomenimis, 2022 m. Pasvalio rajono savivaldybėje buvo 20 sporto organizacijų, kuriose sportavo 1274 asmenys, iš jų moterų – 453. Per 2022 m. rajone buvo surengtos 238 aukšto meistriškumo sporto varžybos, 22 fizinio aktyvumo renginiai ir penkios aukšto meistriškumo stovyklos. Lyginant su 2018 m. sportuojančių asmenų Pasvalio rajone skaičius išaugo 2,6 proc. Didžioji dalis sporto organizacijų įsikūrę Pasvalio mieste.

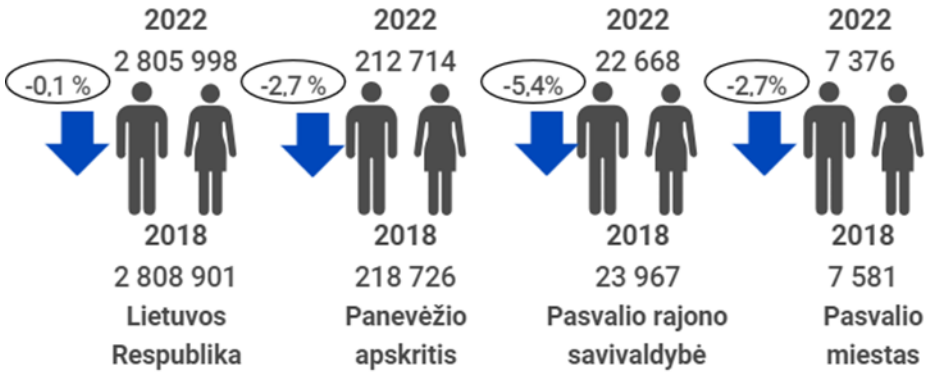
Pasvalyje sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centras ir VšĮ Pasvalio ligoninė bei visuomenės sveikata rūpinasi Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

**Atkreipiame dėmesį, jog naujausi duomenys (2019-2023 m. laikotarpiui) buvo prieinami ne visiems rodikliams, todėl siekiant pateikti palyginamus pokyčius atspindinčius duomenis naudotas vėlesnis 5 metų laikotarpis ir pateikiami 2018-2022 m. duomenys.*

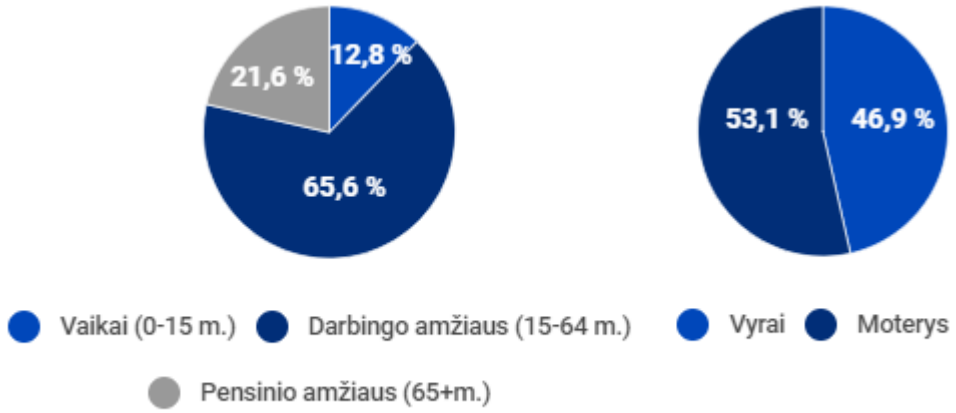
STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ			
STIPRYBĖS		**SILPNYBĖS**	
1.	Augantis atvykusiųjų ir mažėjantis išvykusiųjų skaičius, mažėjanti neigiama neto migracija	1.	Mažėjantis gyventojų skaičius Pasvalio mieste
2.	Augantis veikiančių ūkio subjektų bei smulkaus ir vidutinio verslo (SVV) įmonių skaičius, kurios sudaro didžiausią dalį įmonių savivaldybėje	2.	Mažėjantis gimstamumas, lemiantis mažėjančią vaikų dalį visuomenėje ir neigiamą natūralią gyventojų kaitą
3.	Mažėjantis socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius bei jose augančių vaikų skaičius, globojamų vaikų ir vaikų, galimai patyrusių smurtą, skaičius	3.	Mažėjantis renginių bei lankytojų ir dalyvių skaičius juose, mažėjantis bibliotekų vartotojų ir lankytojų skaičius
4.	Mažėjantis socialinių pašalpų gavėjų skaičius	4.	Neįveiklinti, pilno potencialo neišnaudojantys traukos ir turistiniai objektai
5.	Mažėjantis nedarbo lygis, bedarbių skaičius ir augantis bruto darbo užmokestis	5.	Auganti jaunų (16-29 m.) bedarbių dalis
GALIMYBĖS		**GRĖSMĖS**	
1.	Potencialas išnaudoti ViaBaltica kelią miesto patrauklumo didinimui	1.	Dar labiau mažėjantis gyventojų skaičius Pasvalio mieste
2.	Bibliotekos siūlomų paslaugų plėtimas, patenkinant įvairių miesto gyventojų poreikius	2.	Dar labiau mažėjanti vaikų dalis (0-14 m.)
3.	Miesto traukos objektų atnaujinimas ir patrauklumo padidinimas (stadiono atnaujinimas, atviro jaunimo centro plėtra)	3.	Augantis socialinių paslaugų poreikis dėl senstančios visuomenės
4.	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra pasinaudojant įvairiais finansavimo šaltiniais	4.	Mažėjantis infrastruktūros naudojimas ir aktualumas dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus
5.	Savanorystės plėtra siūlant socialines paslaugas	5.	Nepakankama komunikacija apie miesto traukos objektus gali dar labiau mažinti dalyvių renginiuose skaičių

1 pav.	Valstybės duomenų agentūra. Statistinių rodiklių analizė - nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje. Žiūrėta [2023-03-07]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
2 pav.	Valstybės duomenų agentūra. Statistinių rodiklių analizė - gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes bei moterų ir vyrų santykis metų pradžioje. Žiūrėta [2023-03-07]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
3 pav.	Valstybės duomenų agentūra. Statistinių rodiklių analizė - natūrali gyventojų kaita. Žiūrėta [2023-03-07]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
4 pav.	Valstybės duomenų agentūra. Statistinių rodiklių analizė - neto migracija. Žiūrėta [2023-03-07]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

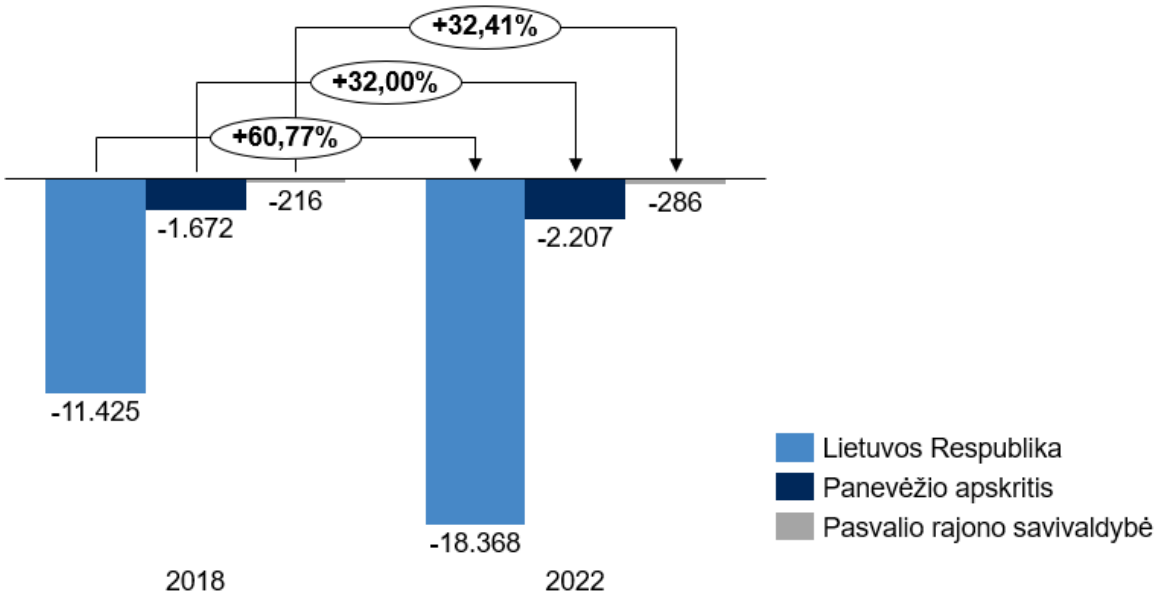
5 pav.	Valstybės duomenų agentūra. Statistinių rodiklių analizė - socialinės rizikos šeimos ir šiose šeimose augančių vaikų skaičius. Žiūrėta [2023-03-07]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
6 pav.	Valstybės duomenų agentūra. Statistinių rodiklių analizė - socialinių pašalpų gavėjai. Žiūrėta [2023-03-07]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
7 pav.	Valstybės duomenų agentūra. Statistinių rodiklių analizė - veikiančių ūkio subjektų skaičius bei smulkaus ir vidutinio verslo įmonių skaičius. Žiūrėta [2023-03-07]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
8 pav.	Valstybės duomenų agentūra. Statistinių rodiklių analizė - smulkaus ir vidutinio verslo įmonėse dirbančiųjų dalis pagal darbuotojų skaičiaus grupę. Žiūrėta [2023-03-07]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
9 pav.	Valstybės duomenų agentūra. Statistinių rodiklių analizė - registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis. Žiūrėta [2023-03-07]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/
10 pav.	Valstybės duomenų agentūra. Statistinių rodiklių analizė - bruto darbo užmokestis. Žiūrėta [2023-03-07]. Prieigai internete: https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

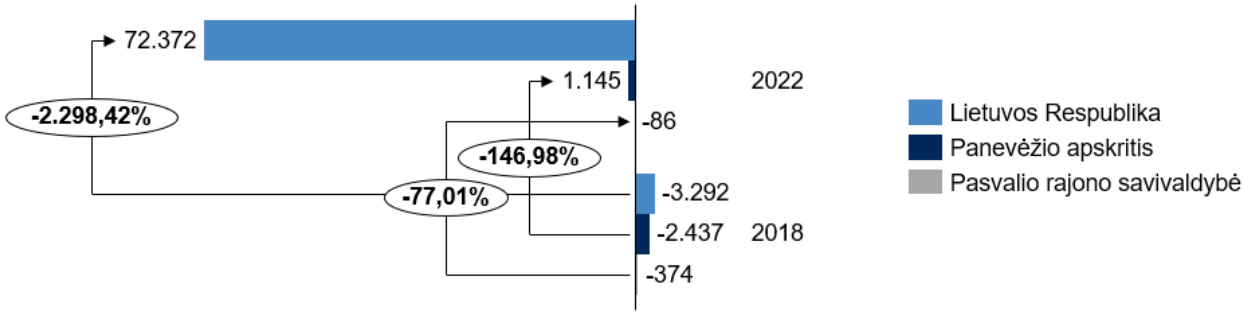
1 pav. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje

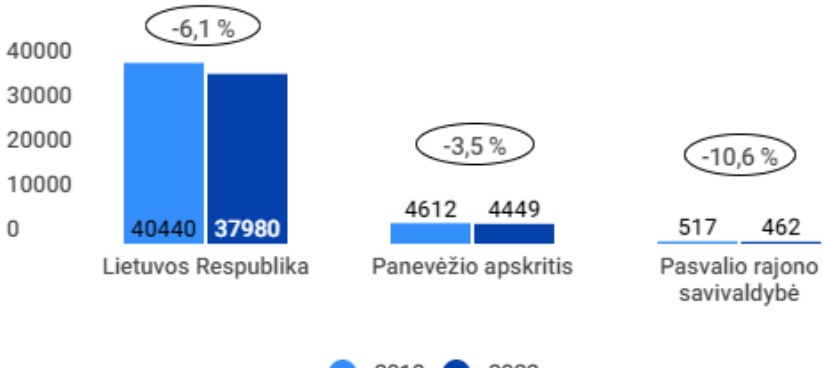
2 pav. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių ir lytį

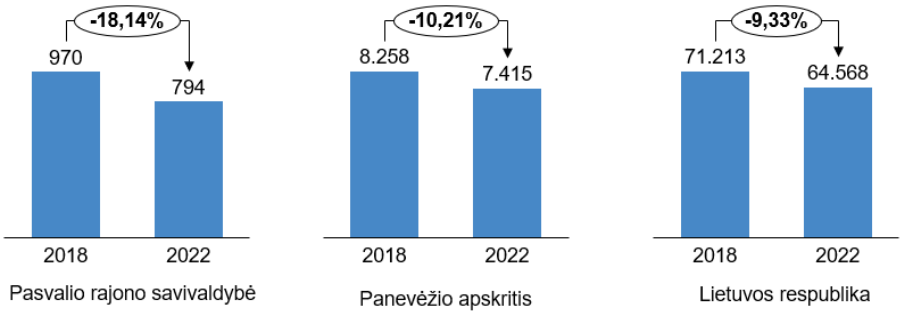
3 pav. Natūrali gyventojų kaita 2018 m. ir 2022 m.

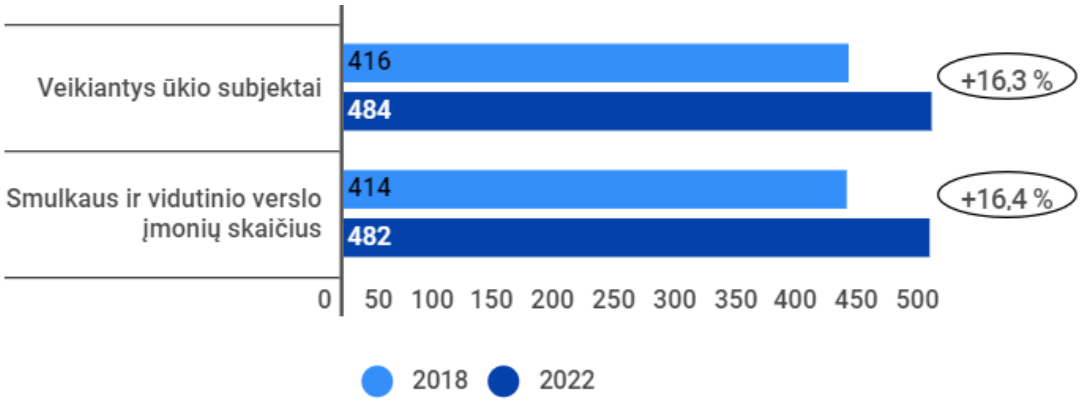
4 pav. Neto migracija 2018 m. ir 2022 m.

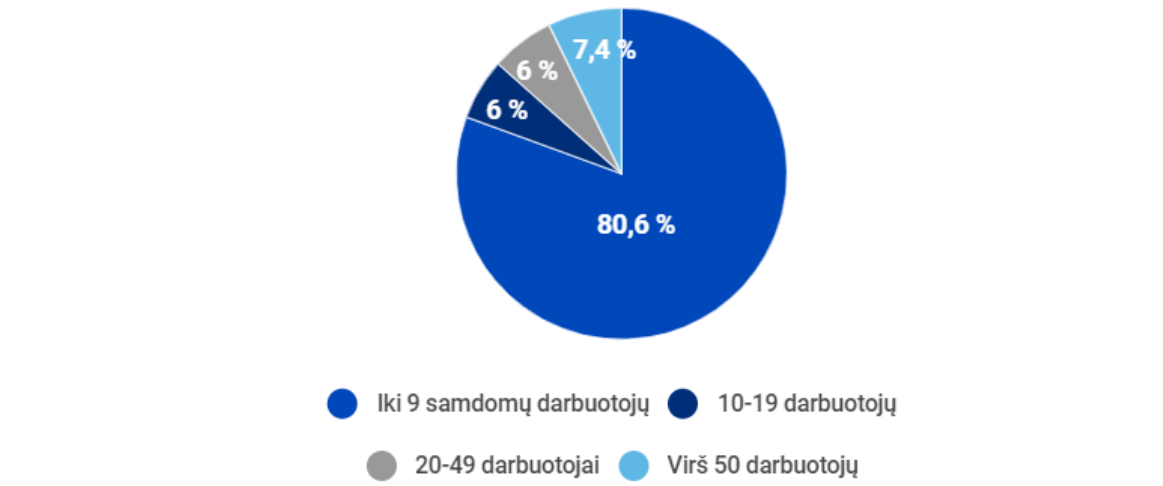
5 pav. Socialinę pašalpą gaunančių šeimų skaičius

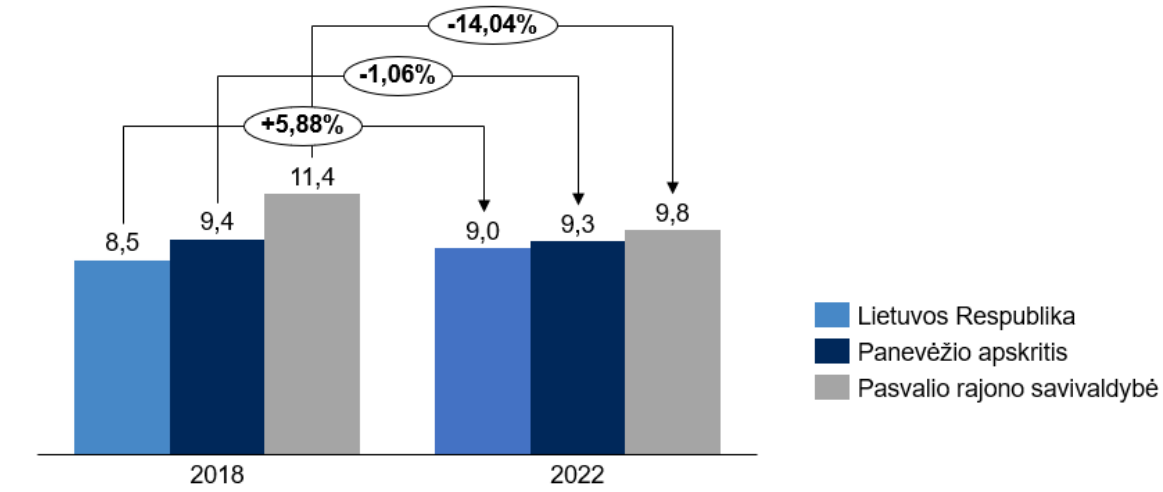
6 pav. Socialinių pašalpų gavėjai 2018 m. ir 2022 m.

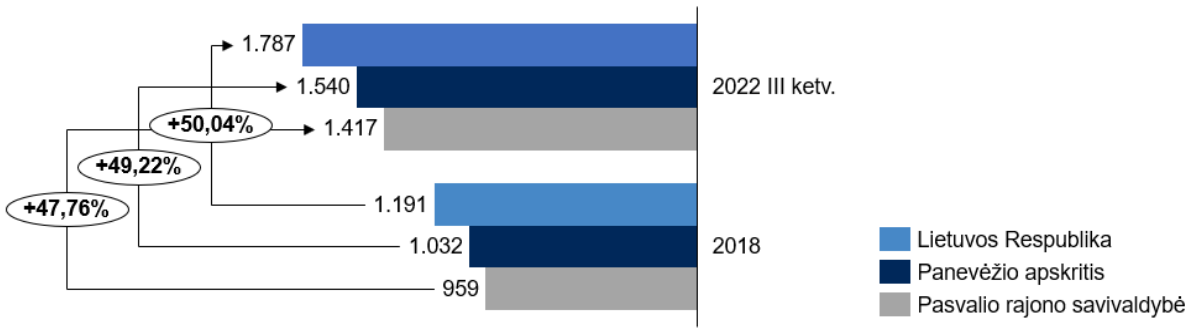
7 pav. Veikiančių ūkio subjektų skaičius bei smulkaus ir vidutinio verslo įmonių skaičius Pasvalio r. sav.

8 pav. Smulkaus ir vidutinio verslo dalis įmonės pagal darbuotojų skaičius Pasvalio r. sav.

9 pav. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis 2018 m. ir 2022 m.

10 pav. Bruto darbo užmokestis 2018 m. ir 2022 m. III ketv.

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

1. TIKSLAS – GYVENIMO KOKYBĖS GERINIMAS PER SOCIALINĘ INTEGRACIJĄ, SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTOJIMĄ BEI SOCIALINIO VERSLO PLĖTRĄ

Nepaisant to, jog gyvenimo kokybės sąvoka yra itin plati, šios vietos plėtros strategijos kontekste gyvenimo kokybei didelę įtaką daro įvairių sričių (sveikatos, švietimo, kultūros ir kt.) iniciatyvų plėtra bei socialinių paslaugų pasiūla.

Atsižvelgiant į bendrus ES ir Nacionalinius planavimo dokumentus, atlikus Pasvalio miesto situacijos analizę, SSGG analizę, pasitarus su miesto gyventojais bei veikiančių įmonių, įstaigų ir organizacijų atstovais, siūlome gyvenimo kokybės plėtros procesus skatinti keliais būdais:

-Skatinti socialinės atskirties mažėjimą, gyventojų įtrauktį. Tikslu siekiama mažinti socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizaciją, didinti jų socialinius, asmeninius, psichologinius gebėjimus ir motyvaciją per socialinės integracijos paslaugų plėtojimą, neformalias iniciatyvas (sveikatingumo, sporto, kultūros, edukacijas) bei neformalų ugdymą; sudaryti sąlygas senyvo amžiaus asmenims gyventi kokybišką ir komfortišką gyvenimą (Silpnybė 2). Pasvalio vietos plėtros strategija bus siekiama plėtoti kultūros, švietimo, sveikatinimo ir kitas iniciatyvas, skatinančias įsitraukimą į aktyvų visavertį visuomeninį gyvenimą bei paskatinti visuomenę aktyviai dalyvauti miesto bibliotekoje ir muziejuje organizuojamuose renginiuose ir veiklose, užsiėmimuose (Silpnybė 3). Ypatingas dėmesys bus skiriamas vyresnio amžiaus (50+) žmonėms, siekiant juos įtraukti į visuomenę ir užtikrinti senjorų aktyvų dalyvavimą miesto gyvenime (R9). Renginiai ir užsiėmimai, orientuoti būtent į vyresnio amžiaus žmones sieks sumažinti jų socialinę atskirtį (Silpnybė 3, Galimybė 3). Skatinant socialinės atskirties mažėjimą ir gyventojų įtrauktį bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (3, 4), galimybėmis (3), sumažinant silpnybes (2, 3) bei eliminuojant grėsmes (3, 4). Pasvalio miesto teritorijos poreikių ir galimybių analizės teiginiai atspindintys tikslo poreikį: R3, R9.

-Jaunimo integracijos plėtra, įtraukiančios jaunimo aplinkos kūrimas. Susitikimų metu su miesto visuomenės ir verslo atstovais buvo išsakyti lūkesčiai ir galimybės patrauklių, inovatyvių jaunimui paslaugų kūrimui skatinant jaunimo grįžimą ir atvykimą į Pasvalio miestą (Galimybė 3). Daug dėmesio bus skiriama jaunimo problemoms spręsti, jaunimo integracijai, jaunimo aplinkos modernizavimui (R8), jų psichologinės sveikatos, socialinių įgūdžių bei kūrybiškumo ugdymui, socialinei įtraukčiai, savanorystės propagavimui bei veiklų viešinimui. Šiuo metu Pasvalio mieste veikia atviras jaunimo centras, kuriame organizuojami renginiai ir suteikiama galimybė mažiau galimybių turintiems jaunuoliams naudotis centro infrastruktūra, susipažinti su bendraminčiais. Siūloma plėtoti centro infrastruktūrą ir šio centro siūlomas paslaugas, taip būtų skatinamos jaunimo inovacijos, atveriamos galimybes jaunuoliams įsidarbinti (R8), diskutuoti jaunimo įtraukties ir miesto gerovės temomis, skatinama kokybiško laisvalaikio praleidimo būdų įvairovė, savanorystės plėtra (Galimybės 3, 5). Pasvalio miesto teritorijos poreikių ir galimybių analizės teiginiai atspindintys tikslo poreikį: R8.

-Skatinti socialinį verslą ir darbo vietų kūrimą, jauno verslo kūrimąsi. Kiekviena naujai sukurta darbo vieta padeda sumažinti nedarbą, didina gyventojų užimtumą ir taip prisideda prie gyventojų gerovės, socialinės ir ekonominės plėtros. Vietos plėtros strategija siekiama kurti ir plėtoti socialinio, jauno verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Tai naujas dalykas ne tik Pasvalio miesto bendruomenei ir verslo atstovams, bet ir visai Lietuvai. Tikimasi, kad socialinis verslas nebus tik priemonė darbo vietų kūrimui, kadangi bedarbių skaičius Pasvalio mieste, kaip ir daugelyje šalies regionų sumažėjęs (R8), tačiau bus pagrindinė priemonė daranti socialinį poveikį, t.y. socialinio verslo vystymas ir jo rezultatai darys poveikį Pasvalio miesto pažeidžiamoms grupėms (R7) ir prisidės prie jų problemų sprendimo, t. y. suskurti socialiniai verslai rūpinsis tiek socialine, tiek ekonomine Pasvalio miesto pažeidžiamų grupių gerove, įtraukiant juos į užimtumo veiklas, socialines iniciatyvas ir pan., arba tiesiog socialinio verslo vykdytojai uždirbtą pelną skirs jų pasirinktai socialinei problemai spręsti. Skatinant verslumą ir socialinių verslų, iniciatyvų kūrimąsi bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (Stiprybės 4, 5), galimybėmis (Galimybė 4), sumažinant silpnybes (Silpnybės 5) bei eliminuojant grėsmes (Grėsmės 1, 2). Pasvalio miesto teritorijos poreikių ir galimybių analizės teiginiai atspindintys tikslo poreikį: R7, R8. Įgyvendinant tikslą, bus siekiama įstaigų, organizacijų, gyventojų sutelktumo ir bendradarbiavimo bendriems tikslams.

1 TIKSLO 1 ALTERNATYVA	1 TIKSLO 2 ALTERNATYVA
Gyvenimo kokybės gerinimas per socialinę integraciją bei socialinio verslo plėtrą Pasirinkus šią alternatyvą kokybės plėtros procesai būtų skatinami keliais būdais: -Socialinės atskirties mažėjimas, gyventojų įtrauktis. Pasvalio vietos plėtros strategija bus siekiama plėtoti kultūros, švietimo, sveikatinimo ir kitas iniciatyvas, skatinančias įsitraukimą į aktyvų visavertį visuomeninį gyvenimą bei paskatinti visuomenę aktyviai dalyvauti miesto bibliotekoje ir muziejuje organizuojamuose renginiuose ir veiklose, užsiėmimuose. -Jaunimo integracijos plėtra, įtraukiančios jaunimo aplinkos kūrimas. Daug dėmesio bus skiriama jaunimo problemoms spręsti, jaunimo integracijai, jaunimo aplinkos infrastruktūros modernizavimui, jų psichologinės sveikatos, socialinių įgūdžių bei kūrybiškumo ugdymui, socialinei įtraukčiai, savanorystės propagavimui bei veiklų viešinimui. -Skatinti socialinį verslą ir darbo vietų kūrimą. Kiekviena naujai sukurta darbo vieta padeda sumažinti nedarbą, didina gyventojų užimtumą ir taip prisideda prie gyventojų gerovės, socialinės ir ekonominės plėtros. Vietos plėtros strategija siekiama kurti ir plėtoti socialinio verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Tikimasi, kad socialinis verslas nebus tik priemonė darbo vietų kūrimui, kadangi bedarbių skaičius Pasvalio mieste, kaip ir daugelyje šalies regionų sumažėjęs, tačiau bus pagrindinė priemonė daranti socialinį poveikį, t.y. socialinio verslo vystymas ir jo rezultatai darys poveikį Pasvalio miesto pažeidžiamoms grupėms ir prisidės prie jų problemų sprendimo. *Ši alternatyva **pasirenkama** kaip tinkamiausia.*	**Gyvenimo kokybės gerinimas per Pasvalio miesto gyventojų verslumo skatinimą**. Pasirinkus šią alternatyvą vietos plėtros strategijos priemonės ir veiksmai daugiausiai būtų orientuojami į didžiosios Pasvalio miesto gyventojų grupės (darbingo amžiaus asmenų) poreikius, siekiant sudaryti sąlygas gyventojams gerinti savo gyvenimo kokybę gerinant ekonominę padėtį. Tokiu atveju nebūtų pakankamai galimybių tinkamai užtikrinti tikslinių grupių poreikius ir lūkesčius, kadangi didelė dalis šių asmenų nepatenka į darbingo amžiaus gyventojų grupę. Nors pasirinkus šią alternatyvą būtų efektyviau sprendžiamos mažėjančio gyventojų skaičiaus, senstančios populiacijos, mažėjančio gimstamumo ir jaunimo užimtumo problemos mieste, tačiau nebūtų užtikrinami marginalizuojamų grupių, kaip pensininkų ar vaikų, neįgalių ar dėl kitų priežasčių negalinčių dirbti (kurti verslo) asmenų poreikiai, jų aktyvus įtraukimas į visuomeninį gyvenimą. Šia alternatyva vietos plėtros strategijos priemonės būtų orientuojamos į naujų verslo subjektų kūrimą, esamų plėtrą, tačiau organizacijos nebūtų skatinamos atrasti kūrybiškų, verslių sprendimų didžiausioms socialinėms visuomenės problemoms spręsti, nebūtų skatinamas socialinis verslumas, nebūtų formuojami įgūdžiai ir motyvacija imtis tokio verslo. *Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus aspektus, ši alternatyva yra blogesnė ir **yra nepasirenkama**, kadangi ji nesprendžia visų identifikuotų silpnybių bei nepatenkina visų miesto gyventojų poreikių.*

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2023 m.)	Siekiama reikšmė (2027 m.)
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis / proc	0	40
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	0	2

1.1 UŽDAVINYS – TAIKYTI IR ĮGYVENDINTI INTEGRUOTAS PRIEMONES BEI PASLAUGAS, SKATINANT GYVENTOJŲ SOCIALINĮ AKTYVUMĄ, ĮTRAUKTĮ IR ATLIEPIANT ĮVAIRIŲ SOCIALINIŲ GRUPIŲ POREIKIUS

Šiuo uždaviniu siekiama per socialinės integracijos paslaugų plėtojimą, neformalias iniciatyvas (sveikatingumo, sporto, kultūros, edukacijos), neformalų ugdymą – mažinti socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizaciją, didinti jų socialinius, asmeninius, psichologinius gebėjimus ir motyvaciją, sudaryti sąlygas senyvo amžiaus asmenims gyventi kokybišką ir komfortišką gyvenimą. Taip pat siekiama didinti psichologinį atsparumą, edukuoti žmones padėti sau keičiant gyvenimo būdą ir mąstymą. Statistiškai mažėjant socialinę riziką patiriančių šeimų skaičiui bei socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičiui būtina ir toliau stiprinti, ugdyti, atkurti tokių žmonių socialinius, darbinius gebėjimus ir įgūdžius, skatinti jų įsitraukimą į bendruomeninę veiklą, mažinti socialinę atskirtį. Įvairaus amžiaus gyventojų įtrauktis ir aktyvumas pasireikš teikiant viešąsias paslaugas, organizuojant užsiėmimus (meno terapijos užsiėmimai bibliotekos multisensoriniame kambaryje, atsipalaidavimo, gamtos pažinimo užsiėmimai jaunimo centre), susitikimus (susitikimai su įdomiais žmonėmis verslumo, aplinkos apsaugos, įkvepiančiomis temomis miesto bibliotekoje ir jaunimo centre), aktyvaus laisvalaikio leidimo renginius (dviračių žygiai, išvykos į kitus miestus, fizinės veiklos užsiėmimai), mokymus (užsienio kalbos, kompiuterinio raštingumo, verslumo ir kt. mokymai bibliotekoje ir jaunimo centre), kūrybinės veiklos skatinimu (teatro, ansamblio steigimas vyresnio amžiaus asmenims, kūrybinės dirbtuvės, fotografijos užsiėmimai) skiriant ypatingą dėmesį jauniems (14-29 m.) ir vyresnio amžiaus (50+ m.) žmonėms. Skatinant socialinės atskirties mažėjimą ir gyventojų įtrauktį bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (3, 4), galimybėmis (3), sumažinant silpnybes (2, 3) bei eliminuojant grėsmes (3, 4). Pasvalio miesto teritorijos poreikių ir galimybių analizės teiginiai atspindintys tikslo poreikį: R3, R8, R9.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2023 m.)	2023	2024	2025	2026	2027	Siekiama reikšmė (2027 m.)
1.	Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys, dalyvavę veiklose	0		50	100	100	100	350
2.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0		2	3	2	1	8

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
Taikyti ir įgyvendinti integruotas priemones bei paslaugas, skatinant gyventojų socialinį aktyvumą, įtrauktį ir atliepiant įvarių socialinių grupių poreikius Šia alternatyva siekiama per socialinės integracijos paslaugų plėtojimą, neformalias iniciatyvas (sveikatingumo, sporto, kultūros, edukacijos), neformalų ugdymą – mažinti socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizaciją, didinti jų socialinius, asmeninius, psichologinius gebėjimus ir motyvaciją, sudaryti sąlygas senyvo amžiaus asmenims gyventi kokybišką ir komfortišką gyvenimą. Taip pat siekiama didinti psichologinį atsparumą, edukuoti žmones padėti sau keičiant gyvenimo būdą ir mąstymą. Statistiškai mažėjant socialinę riziką patiriančių šeimų skaičiui bei socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičiui būtina ir toliau stiprinti, ugdyti, atkurti tokių žmonių socialinius, darbinius gebėjimus ir įgūdžius, skatinti jų įsitraukimą į bendruomeninę veiklą, mažinti socialinę atskirtį. Įvairaus	**Prisidėti prie socialinės atskirties mažinimo skatinant socialinių paslaugų plėtrą, atliepiant socialinių grupių poreikius.** Įgyvendinus šią alternatyvą didėtų socialinių paslaugų prieinamumas, socialinių ir kitų paslaugų plėtra bei jų atitikimas gyventojų poreikiams, dėl to mažėtų socialinėje atskirtyje esančių asmenų skaičius. Tačiau ši alternatyva yra blogesnė, nes nebūtų užtikrinamos integruotos, kompleksiškos priemonės sprendžiant atskirties problematiką, nebūtų užtikrinamas ne socialinių paslaugų teikimas, kuris taip pat turi nemažą reikšmę sprendžiant socialinės atskirties problemas (psichologinis žmonių atsparumas, gyventojų įtraukimas į bendruomeninį gyvenimą per kultūrines, sveikatingumo, sporto iniciatyvas).

amžiaus gyventojų įtrauktis ir aktyvumas pasireikš teikiant viešąsias paslaugas, organizuojant užsiėmimus (meno terapijos užsiėmimai bibliotekos multisensoriniame kambaryje, atsipalaidavimo, gamtos pažinimo užsiėmimai jaunimo centre), susitikimus (susitikimai su įdomiais žmonėmis verslumo, aplinkos apsaugos, įkvepiančiomis temomis miesto bibliotekoje ir jaunimo centre), aktyvaus laisvalaikio leidimo renginius (dviračių žygiai, išvykos į kitus miestus, fizinės veiklos užsiėmimai), mokymus (užsienio kalbos, kompiuterinio raštingumo, verslumo ir kt. mokymai bibliotekoje ir jaunimo centre), kūrybinės veiklos skatinimu (teatro, ansamblio steigimas vyresnio amžiaus asmenims, kūrybinės dirbtuvės, fotografijos užsiėmimai) skiriant ypatingą dėmesį jauniems (14-29 m.) ir vyresnio amžiaus (50+ m.) žmonėms. *Ši alternatyva yra tinkamiausia, todėl **yra pasirenkama**.*	*Ši alternatyva yra mažiau tinkama todėl **nėra pasirenkama**.*

1.2 UŽDAVINYS – SKATINTI VERSLUMĄ IR SOCIALINIŲ VERSLŲ, INICIATYVŲ KŪRIMĄSI SIEKIANT DIDINTI SOCIALINĖS ATSKIRTIES PROBLEMŲ SPRENDIMO EFEKTYVUMĄ

Kiekviena naujai sukurta darbo vieta padeda sumažinti nedarbą, didina gyventojų užimtumą ir taip prisideda prie gyventojų gerovės, socialinės ir ekonominės plėtros. Šiuo uždaviniu siekiama kurti ir plėtoti socialinio ir jauno verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis socialinio verslo arba vystyti jauną verslą. Tai naujas dalykas ne tik Pasvalio miesto bendruomenėms ir verslo atstovams, bet ir visai Lietuvai. Tikimasi, kad socialinis verslas nebus tik priemonė darbo vietų kūrimui, kadangi bedarbių skaičius Pasvalio mieste, kaip ir daugelyje šalies regionų sumažėjęs (R8), tačiau bus pagrindinė priemonė daranti socialinį poveikį, t.y. socialinio verslo vystymas ir jo rezultatai darys poveikį Pasvalio miesto pažeidžiamoms grupėms (R7), padės spręsti jų problemas ir prisidės prie jų problemų sprendimo, t. y. sukurti socialiniai verslai rūpinsis tiek socialine, tiek ekonomine Pasvalio miesto pažeidžiamų grupių gerove, įtraukiant juos į užimtumo veiklas, socialines iniciatyvas ir pan., arba tiesiog socialinio verslo vykdytojai uždirbtą pelną skirs jų pasirinktai socialinei problemai spręsti. Strategijos įgyvendinimo metu pagal šį uždavinį planuojama supažindinti visuomenę su socialinio verslo iniciatyvų kūrimu, palaikyti socialinio ir jauno verslo kūrimąsi ir plėtrą, skatinti ir užtikrinti verslumo gebėjimus pažeidžiamoms Pasvalio miesto gyventojų grupėms. Skatinant verslumą, jaunų ir socialinių verslų, iniciatyvų kūrimąsi bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (Stiprybės 4, 5), galimybėmis (Galimybė 4), sumažinant silpnybes (Silpnybės 5) bei eliminuojant grėsmes (Grėsmės 1, 2). Pasvalio miesto teritorijos poreikių ir galimybių analizės teiginiai atspindintys tikslo poreikį: R7, R8.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2023 m.)	2023	2024	2025	2026	2027	Siekiama reikšmė (2027 m.)
1.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai / skaičius	0				2		2
2.	Paramą gavusios įmonės, iš kurių labai mažos, mažos, vidutinės ir didelės įmonės	0				2		2
3.	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0				2		2

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	**1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA**
Skatinti verslumą ir socialinių verslų, iniciatyvų kūrimąsi siekiant didinti socialinės atskirties problemų sprendimo efektyvumą	**Skatinti Pasvalio miesto gyventojų verslumą ir sukurti naujai kuriamų verslų rėmimo programą** Įgyvendinant šią alternatyvą būtų orientuojamasi į

Įgyvendinant šią alternatyvą būtų siekiama kurti ir plėtoti socialinio bei jauno verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą ir jauno verslo vystymą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Taip pat būtų planuojama supažindinti visuomenę su socialinio verslo iniciatyvų kūrimu, palaikyti socialinio ir jauno verslo kūrimąsi ir plėtrą, skatinti ir užtikrinti verslumo gebėjimus pažeidžiamoms Pasvalio miesto gyventojų grupėms. Pasiūlant galimybę įsigyti specifinėms socialinėms paslaugoms pritaikytas transporto priemones, planuojama užtikrinti socialinių paslaugų pasiūlą labiausiai pažeidžiamoms grupėms (pagyvenusiems, neįgaliems, riboto judumo asmenims, didelėms ar nepasiturinčioms šeimoms). *Ši alternatyva yra tinkamiausia, todėl **yra pasirenkama**.*	naujų verslo subjektų kūrimą, esamų plėtrą, būtų skatinama gyventojų motyvacija imtis naujo verslo, organizuojamos konsultacijos verslo kūrimo ir plėtros klausimais, tačiau nebūtų skatinamas socialinių verslų kūrimas, neskatinama organizacijoms ieškoti kūrybinių, verslių sprendimų didžiausioms socialinėms visuomenės problemoms spręsti, prisidėti prie teigiamų pokyčių visuomenėje. *Dėl aukščiau išvardintų priežasčių ši alternatyva yra blogesnė ir **nėra pasirenkama**.*

2. TIKSLAS – GYVENTOJŲ SAUGUMO STIPRINIMAS PER CIVILINĖS SAUGOS ŽINIŲ IR PRAKTINIŲ ĮGŪDŽIŲ UGDYMĄ

Suformuotas tikslas numato įgyvendinti Pasvalio miesto gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, stiprinant jų civilinės saugos žinias, praktinius veiksmų įgūdžius ir informacinį atsparumą. Šiuo tikslu numatytos iniciatyvos atitinka 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 15.1 uždavinį „Sukurti atsparią gynybos infrastruktūrą, pirmenybę teikiant dvejopo naudojimo infrastruktūrai, taip pat siekti skatinti karinį mobilumą ES ir gerinti civilinę parengtį“ bei 16 specialiojo prioriteto „Civilinės parengties įgūdžių, rengiantis ekstremalioms situacijoms ir grėsmėms, stiprinimas“ 16.1 konkretų uždavinį, orientuotą į mokymąsi visą gyvenimą ir gebėjimų ugdymą, reikalingą prisitaikyti prie kintančių sąlygų ir naujų iššūkių.

Nepaisant to, kad civilinės saugos tema apima labai platų spektrą nuo informavimo iki praktinių veiksmų ekstremaliose situacijose Pasvalio miesto kontekste gyventojų saugumui didelę įtaką daro tiek žinių prieinamumas, tiek realių praktinių įgūdžių ugdymas. Nors atliktoje SSGG analizėje civilinės saugos priemonės nėra išskirtos, tačiau esama geopolitinė situacija ir strategijoje atlikta analizė identifikuoja šią sritį kaip vieną iš galimai išskirtinių. Analizė rodo, kad daliai gyventojų trūksta praktinių gebėjimų, reikalingų tinkamai reaguoti nelaimės atveju, o senstanti visuomenė ir augantis socialinių paslaugų poreikis didina pažeidžiamumą (R7). Atsižvelgiant į bendrus ES ir nacionalinius planavimo dokumentus, taip pat į Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2026 m. balandžio 20 d. įsakymą Nr. 1V 314, siūlome gyventojų saugumo stiprinimo procesus skatinti keliais būdais:

-Stiprinti gyventojų praktinius įgūdžius ekstremaliose situacijose. Tikslu siekiama suteikti gyventojams realiai pritaikomų gebėjimų, kurie padėtų apsaugoti save ir kitus nelaimės metu per praktinius mokymus, simuliacijas, išgyvenimo stovyklas, pirmosios pagalbos ir edukacinius užsiėmimus. Ši kryptis padės sumažinti bendrą gyventojų pažeidžiamumą (Silpnybė 2), didins pasirengimą potvyniams, gaisrams, cheminiams incidentams ir kitoms galimoms rizikoms (Grėsmė 3). Pasinaudojama esama stiprybe augančiu gyventojų įsitraukimu į socialines ir sveikatinimo veiklas (Stiprybė 3), taip pat galimybe plėsti viešųjų įstaigų siūlomas paslaugas (Galimybė 2). Poreikį pagrindžia analizės duomenys apie augantį socialinių paslaugų gavėjų skaičių ir senstančią visuomenę (R7).

-Didinti informuotumą ir gebėjimą savarankiškai pasiruošti ekstremalioms situacijoms. Gyventojams bus sudaromos sąlygos mokytis, kaip susidėti „72 valandų krepšį“, kaip elgtis dingus elektrai ar vandeniui, kaip saugiai evakuotis, kaip padėti vaikams ar senjorams. Tai padės mažinti informacijos trūkumą ir nepasirengimą (Silpnybė 3), kartu išnaudojant galimybę plėsti viešųjų erdvių edukacines funkcijas (Galimybė 2). Ši kryptis taip pat prisidės prie grėsmių mažinimo, susijusių su mažėjančiu renginių ir edukacijų lankomumu (Grėsmė 5). Poreikį atspindi analizės duomenys apie mažėjantį kultūros ir švietimo veiklų dalyvavimą (R9).

-Kurti saugią ir atsparią bendruomenę per savanorystę ir tarpusavio pagalbą. Bus skatinamos įvairios iniciatyvos, savanorių ir gyventojų įsitraukimas į pagalbos teikimą ekstremalių situacijų metu. Tai padės mažinti grėsmes, susijusias su mažėjančiu gyventojų skaičiumi ir socialinės atskirties augimu (Grėsmės 1, 3), ir pasinaudoti stiprybėmis aktyviomis bendruomenėmis ir mažėjančiu socialinės rizikos šeimų skaičiumi (Stiprybės 3, 4).

Poreikį pagrindžia analizės duomenys apie socialinės rizikos mažėjimą, bet didėjantį paslaugų poreikį (R7). Tikslo įgyvendinimas visiškai atitinka šiandienos geopolitinę situaciją bei Pasvalio miesto VPS siekį stiprinti gyventojų ir bendruomenių atsparumą bei nacionalinius civilinės saugos prioritetus.

2 TIKSLO 1 ALTERNATYVA	2 TIKSLO 2 ALTERNATYVA
Gyventojų saugumo stiprinimas per civilinės saugos žinių ir praktinių įgūdžių ugdymą. Pasirinkus šią alternatyvą gyventojų saugumo stiprinimo procesai būtų skatinami keliais būdais: - Praktinių įgūdžių ugdymas ekstremaliose situacijose. Bus siekiama suteikti žinių gyventojams civilinės saugos klausimais, apimant ir praktinės pratybas, išgyvenimo stovyklas, pirmosios pagalbos užsiėmimai, kurie padės gyventojams realiai pasiruošti nelaimėms. - Informuotumo ir pasirengimo didinimas. Bus skiriamas dėmesys, kaip susidėti „72 valandų krepšį“, kaip elgtis dingus elektrai ar vandeniui, kaip evakuotis, kaip padėti vaikams ar senjorams. -Pažeidžiamų grupių įtraukimas į specializuotas saugumo veiklas. Senjorams, neįgaliesiems, socialinę riziką patiriantiems asmenims bus organizuojami pritaikyti mokymai, mažinant jų socialinę atskirtį ir stiprinant bendruomeniškumą. -Įstaigų ir organizacijų pasirengimo stiprinimas. Bus rengiami mokymai savivaldybės, švietimo, kultūros, socialinių įstaigų darbuotojams ir bendruomenių lyderiams, didinant jų gebėjimus evakuoti žmones, informuoti gyventojus ir valdyti krizes. Tai padeda spręsti neįveiklintos infrastruktūros problemą (Silpnybė 4) ir išnaudoti savanorystės plėtros galimybes (Galimybė 5). -Saugios bendruomenės kūrimas per savanorystę ir tarpusavio pagalbą. Bus skatinamos „saugios kaimynystės“ iniciatyvos, savanorių tinklų kūrimas, bendruomenių įsitraukimas į pagalbą ekstremalių situacijų metu. Tai padeda mažinti grėsmes, susijusias su mažėjančiu gyventojų skaičiumi ir socialinės atskirties augimu. *Ši alternatyva **pasirenkama** kaip tinkamiausia.*	**Gyventojų saugumo stiprinimas orientuojantis tik į informacinį civilinės saugos švietimą** Pasirinkus šią alternatyvą vietos plėtros strategijos priemonės būtų orientuojamos daugiausia į teorinį gyventojų informavimą apie civilinę saugą — paskaitas, informacines kampanijas, skaitmenines priemones ir viešąją komunikaciją. Tokiu atveju būtų suteikiama svarbi informacija, tačiau nebūtų sudaromos pakankamos galimybės gyventojams įgyti praktinių įgūdžių, kurie yra būtini realiose ekstremaliose situacijose. Nors ši alternatyva padėtų didinti bendrą informuotumą ir prisidėtų prie dalies gyventojų žinių augimo, ji neužtikrintų praktinio pasirengimo, kuris yra būtinas Pasvalio miesto kontekste, atsižvelgiant į: senstančią visuomenę ir didėjantį socialinių paslaugų poreikį, mažėjantį gyventojų dalyvavimą viešose veiklose, silpnybes, susijusias su informacijos trūkumu ir nepakankamu praktiniu pasirengimu bei grėsmes, susijusias su socialinės atskirties augimu ir mažėjančiu gyventojų skaičiumi. Ši alternatyva taip pat neleistų išnaudoti stiprybių, susijusių su aktyviomis bendruomenėmis ir mažėjančiu socialinės rizikos šeimų skaičiumi ir nepasinaudotų galimybėmis plėsti užsiėmimus per praktines edukacijas. *Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus aspektus, ši alternatyva yra blogesnė ir **nepasirenkama**, nes ji neužtikrina praktinių įgūdžių ugdymo, kuris yra būtinas siekiant realiai sustiprinti Pasvalio miesto gyventojų saugumą ir atsparumą ekstremalioms situacijoms.*

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2027 m.)	Siekiama reikšmė (2030 m.)
1	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklų dalyvių, kurie dalyvaudami gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose įgijo įgūdžių, dalis proc.	0	95

2.1. UŽDAVINYS – UGDYTI GYVENTOJŲ CIVILINĖS SAUGOS ŽINIAS, GEBĖJIMĄ SAUGIAI ELGTIS EKSTREMALIOSE SITUACIJOSE IR ATPAŽINTI KLAIDINANČIĄ INFORMACIJĄ.
2.1. uždavinys skirtas numatytomis veiklomis sistemingai didinti Pasvalio miesto gyventojų civilinės saugos praktinį pasirengimą, organizuojant tikslines švietimo veiklas numatomas veiksmų 16.1 uždavinyje. Įgyvendinant šį uždavinį per 2.1.1. Veiksmą „Stiprinti gyventojų civilinės saugos žinias, praktinius įgūdžius ir

informacinį atsparumą“. Įgyvendinant šį uždavinį bus siekiama sustiprinti Pasvalio miesto gyventojų saugumą, ugdant jų gebėjimą atpažinti grėsmes, tinkamai reaguoti ekstremaliose situacijose ir kritiškai vertinti viešojoje erdvėje skleidžiamą informaciją. Ypatingas dėmesys bus skiriamas senjorams ir kitoms pažeidžiamoms grupėms, kurios dažniau susiduria su klaidinančia informacija ir turi ribotas galimybes savarankiškai pasiruošti nelaimėms. Įvairaus amžiaus gyventojų įtrauktis ir aktyvumas pasireikš organizuojant civilinės saugos švietimo, praktinių įgūdžių, edukacijų organizuojamose veiklose. Uždavinio įgyvendinimas apims dvi esmines kryptis:
-civilinės saugos švietimą ir dezinformacijos atpažinimo gebėjimų stiprinimą,
-praktinių veiksmų įgūdžių ugdymą ekstremaliose situacijose.
Gyventojams bus sudarytos sąlygos mokytis suteikiant pirmąją pagalbą, kaip elgtis gaisro, potvynio, cheminio incidento ar kitų grėsmių metu, kaip susidėti „72 valandų krepšį“, kaip saugiai evakuotis, kaip padėti vaikams, senjorams ar riboto judumo asmenims. Taip pat bus organizuojami mokymai ir (ar) informaciniai renginiai, padedantys atpažinti klaidinančią informaciją, suprasti oficialius įspėjimus ir pasirinkti patikimus informacijos šaltinius.
Praktiniai užsiėmimai, simuliacijos, išgyvenimo stovyklos ir pirmosios pagalbos užsiėmimai padės gyventojams įgyti realiai pritaikomų gebėjimų, mažins jų pažeidžiamumą (Silpnybė 2), stiprins bendruomeniškumą ir savitarpio pagalbą (Stiprybės 3, 4), o dezinformacijos atpažinimo veiklos prisidės prie informacinio saugumo ir kritinio mąstymo ugdymo (Silpnybė 3, Grėsmė 5).
Šiuo uždaviniu bus siekiama, kad Pasvalio miesto gyventojai taptų labiau pasirengę, informuoti ir atsparūs, gebantys savarankiškai reaguoti nelaimėse ir priimti teisingus sprendimus tiek realių grėsmių, tiek klaidinančios informacijos akivaizdoje.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2027 m.)	2028	2029	2030	Siekiama reikšmė
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklų dalyviai, dalyvavę gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose (dalyvių skaičius)	0	0	0	100	100

2.1. UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	2.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
Ugdyti gyventojų civilinės saugos žinias, gebėjimą saugiai elgtis ekstremaliose situacijose ir atpažinti klaidinančią informaciją Pasirinkus šią alternatyvą būtų siekiama kompleksiškai stiprinti Pasvalio miesto gyventojų saugumą, ugdant jų gebėjimą tinkamai reaguoti ekstremaliose situacijose ir kritiškai vertinti viešojoje erdvėje skleidžiamą informaciją. Uždavinys apimtų dvi esmines kryptis: civilinės saugos švietimą ir dezinformacijos atpažinimo gebėjimų stiprinimą, ypač aktualų senjorams, bei praktinių veiksmų įgūdžių ugdymą, įskaitant pratybas, simuliacijas, išgyvenimo stovyklas ir pirmosios pagalbos mokymus. Ši alternatyva padeda mažinti gyventojų pažeidžiamumą, didina pasirengimą potvyniams, gaisrams, cheminiams incidentams ir kitoms rizikoms, mažina informacijos trūkumą ir nepasirengimą, taip pat reaguoja į mažėjantį dalyvavimą edukacinėse	**Teikti tik informacinį civilinės saugos švietimą be praktinių veiklų ir dezinformacijos atpažinimo stiprinimo** Pasirinkus šią alternatyvą veiklos būtų orientuojamos tik į teorinį informavimą apie civilinę saugą paskaitas, informacines kampanijas, skaitmenines priemones ir viešąją komunikaciją. Nors tai padėtų didinti bendrą informuotumą, gyventojai neįgytų praktinių įgūdžių, kurie yra būtini realiose ekstremaliose situacijose, ir nebūtų stiprinamas jų gebėjimas atpažinti klaidinančią informaciją. Ši alternatyva nepakankamai reaguoja į Pasvalio miesto demografinius iššūkius, senstančią visuomenę, didėjantį socialinių paslaugų poreikį ir praktinių įgūdžių stoką. Ji taip pat nesprendžia mažėjančio gyventojų dalyvavimo edukacijose ir renginiuose problemos, nepadeda mažinti informacinio pažeidžiamumo ir nepakankamai prisideda prie

veiklose. Ji išnaudoja viešųjų erdvių edukacinį potencialą ir bendruomenių aktyvumą. Uždavinys apima visas gyventojų grupes, tačiau ypatingas dėmesys skiriamas senjorams, neįgaliesiems ir socialinę riziką patiriantiems asmenims, kuriems būtina tiek praktinė pagalba, tiek informacinis atsparumas. *Ši alternatyva **pasirenkama** kaip tinkamiausia, nes ji užtikrina tiek žinių, tiek praktinių įgūdžių ugdymą ir stiprina bendruomenės atsparumą ekstremalioms situacijoms.*	pasirengimo realioms grėsmėms. Ši alternatyva neleidžia išnaudoti stiprybių ir galimybių, nes apsiriboja tik teoriniu švietimu, o ne praktiniu pasirengimu ir informaciniu atsparumu. *Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus aspektus, ši alternatyva **nepasirenkama**, nes ji neužtikrina praktinių įgūdžių ugdymo ir nepadeda sukurti realiai atsparesnės bendruomenės.*

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANT STRATEGIJĄ EIGA

VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Pasvalio miesto bendruomenės dalyvavimas buvo vienas svarbiausių Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimo veiksmų. Rengiama Pasvalio miesto vietos veiklos grupės plėtros strategija buvo aktyviai viešinama pasitelkus internetą, buvo rengiami susitikimai, strategija viešinta miesto gyventojams klausiant jų nuomonės apie galimas strategijos priemones ir veiksmus, konsultuotasi su bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų, verslo, o taip pat ir kitų interesų grupių atstovais.

Miesto situacijos ir gyventojų poreikių analizė – vienas iš svarbiausių vietos plėtros strategijos rengimo etapų, todėl, siekdama išsiaiškinti vietos gyventojų požiūrį į miesto situaciją, sužinoti pagrindines problemas bei lūkesčius, Pasvalio miesto VVG daug dėmesio skyrė miesto gyventojų ir organizacijų poreikiams ištirti. Siekiant pasiekti kuo platesnes auditorijas, informacija skelbta Pasvalio rajono savivaldybės ir Pasvalio miesto VVG Facebook paskyrose, savivaldybės internetiniame puslapyje buvo patalpinti kvietimai teikti siūlymus strategijai bei užpildyti anoniminę apklausą, atspindinčią gyventojų poreikius (https://www.pasvalys.lt/naujienos/1/kvieciame-visus-suinteresuotus-asmenis-teikti-pasiulymus-del-naujai-rengiamos-pasvalio-miesto-vietos-veiklos-grupes-20232027-m.-vietos-pletros-strategijos:9043).

Rengiant Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategiją, buvo vykdomi įvairūs informacijos rinkimo, poreikių tyrimo ir viešinimo metodai:

1. Konsultaciniai–informaciniai renginiai, susitikimai su tikslinėmis darbo grupėmis;
2. Viešai prieinamos statistinės informacijos, strateginių ir kitų dokumentų analizė;
3. Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos darbo grupės susirinkimai;
4. Strategijos projekto viešinimas VVG narių internetinėse svetainėse, informacinio straipsnio leidimas, vietos plėtros strategijos projekto pristatymas Panevėžio regiono tarybos posėdyje;
5. Strategijos tvirtinimas VVG visuotinio narių susirinkimo metu.

Pasvalio miesto situacijos analizė ir gyventojų poreikių tyrimas buvo atliekamas kompleksiškai ir nuosekliai, vykstant šiais etapais:

1. Konsultaciniai–informaciniai renginiai; susitikimai su tikslinėmis darbo grupėmis. 2023 m. kovo 15 d. suorganizuotas susitikimas, kuriame įmonės UAB "Eurointegracijos projektai" atstovas VVG valdybos nariams pristatė planuojamą rengti strategiją, dalyviai buvo informuoti apie galimas investavimo kryptis, jų pritaikomumą konkrečioms problemoms spręsti. Taip pat buvo pristatoma, kas yra bendruomenių inicijuota vietos plėtra (BIVP), kodėl reikia ją rinktis, kokiu būdu ji įgyvendinama, kaip bendruomenių inicijuota vietos plėtra padeda spręsti visuomenės problemas. Taip pat buvo pristatoma kodėl verta įgyvendinti bendruomenių inicijuotą vietos plėtrą miestuose ir kaip tai daryti. Susitikimo metu buvo kalbama apie Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimo eigą, vertinimo ir tvirtinimo etapus, taip pat Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Pasvalio miesto VVG atsakomybes, įgyvendinant vietos plėtros strategiją. Kitas susitikimas buvo suorganizuotas 2023 m. kovo 30 d. su tikslinės grupės atstovais. Siekiant kuo plačiau paskleisti informaciją apie rengiamą Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategiją, dalyvavo tikslinių grupių atstovai iš verslo ir nevyriausybinių organizacijų, viešųjų, biudžetinių įstaigų, Pasvalio rajono savivaldybės atstovai (VšĮ Pasvalio veiklių mamų klubas, verslo atstovai, Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos padalinio Pasvalio atviro jaunimo centro atstovai). Susitikimo metu buvo informuojama, kad Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategija rengiama pagal 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos du konkrečius uždavinius: Uždavinys 4.7 Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių ir Uždavinys 4.9. Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas (ERPF). Susitikimo metu buvo išsamiai pristatyti ir paaiškinti Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių reikalavimai, pristatytos remtinos veiklos, galimi projektų vykdytojai, Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos tikslinės grupės ir siektini rezultatai. Susitikimo metu vyko diskusija, buvo išsakytos idėjos, poreikiai, formuojami vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai. Po įvykusio susitikimo tikslinės grupės nariams buvo pateikti Pasvalio miesto VVG bei konsultacinės įmonės „Eurointegracijos projektai" atstovės kontaktiniai duomenys (elektroninio pašto duomenys ir telefono numeris). Pasvalio miesto gyventojai, suinteresuoti asmenys, verslininkai, nevyriausybinių organizacijų ir valdžios atstovai buvo kviečiami teikti siūlymus ir komentarus rengiamai strategijai ir konsultuotis

aktualiais klausimais. Po įvykusio susitikimo buvo parengta ir pateikta vieša (bendrinta) lentelė tikslinės grupės nariams bei miesto gyventojams, kad šie galėtų tiksliau, konkrečiau surašyti potencialius projektus, veiksmus, finansinį poreikį ir pagrindimą. Taip pat suorganizuota apklausa, siekiant nustatyti veiklas, kurios būtų aktualiausios suinteresuotoms šalims. Internetinė apklausa buvo patalpinta Pasvalio miesto ir rajono VVG Facebook paskyrose balandžio 25 d. – gegužės 10 d. ir buvo prieinama visiems, norintiems pasiūlyti savo idėjas strategijos veiksmams. Sulaukti siūlymai buvo įtraukti į strategiją. 2023 m. birželio 12 d. vyko trečias susitikimas su tiksline darbo grupe, kurį inicijavo VVG atstovai. Susitikime dalyvavo konsultacinės įmonės „Eurointegracijos projektai" atstovės, Pasvalio miesto VVG atstovai bei suinteresuotų šalių atstovai. Susitikimo metu vyko rengiamos strategijos veiksmų detalesnis aptarimas, išsigryninimas, aptartas reikalingas finansinis poreikis.
2. Pasvalio rajono savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų apklausa. Metodas, skirtas kiekybiniams duomenims ir informacijai gauti. Pasvalio rajono savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų buvo prašoma pateikti socialinę, demografinę statistinę informaciją apie Pasvalio miesto gyventojus. Gauti duomenys suteikė Pasvalio miesto VVG patikimą informaciją apie padėtį Pasvalio mieste. Kadangi Pasvalio rajono savivaldybė negali pateikti daug duomenų tik apie miesto gyventojus (dėl duomenų apsaugos, bendrų su rajonu informacinių sistemų, dažnu atveju Pasvalio miesto ir rajono statistiniai duomenys nėra išskiriami) buvo remtasi Valstybės duomenų agentūros pateikiamais duomenimis bei socialinės apsaugos bei darbo ministerijos pateikiamais duomenimis.
3. Viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė. Atliekant teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizę buvo naudojama viešai internete pateikiama statistinė informacija. Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos dalyje pateikiamos nuorodos į naudotus informacijos šaltinius.
4. Vietos plėtros strategijos projektas buvo viešinamas Pasvalio miesto vietos veiklos grupės internetinėje svetainėje, Facebook paskyroje, Pasvalio rajono savivaldybės internetinėje svetainėje. Buvo kreipiamasi į gyventojus pateikti savo pastebėjimus dėl vietos plėtros strategijos projekto. Pasiūlymų ir pastabų nebuvo gauta. Taip pat buvo publikuojami informaciniai straipsniai apie parengtą vietos plėtros strategiją (buvo publikuoti du straipsniai – iki vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių pakeitimo ir po jų). Birželio 27 d. vietos plėtros strategijos projektas buvo pristatytas Panevėžio regiono plėtros tarybos posėdyje, birželio 27 d. sprendimu Nr. TS-14 nuspręsta, jog Pasvalio miesto 2023–2027 m. vietos plėtros strategijos projektas atitinka 2022–2030 m. Panevėžio regiono plėtros plano projekto 1, 2 ir 7 tikslus5. 2023 m. liepos 5 d. įvyko Pasvalio miesto vietos veiklos grupės visuotinis narių susirinkimas, kur buvo patvirtinta Pasvalio miesto 2023–2027 m. vietos plėtros strategija. Po vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių pakeitimo, Pasvalio miesto vietos plėtros strategija buvo patikslinta ir paviešinta, 2023 m. lapkričio 27 d. patvirtinta visuotiniame narių susirinkime.

PASVALIO MIESTO 2023-2027 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS - GYVENIMO KOKYBĖS GERINIMAS PER SOCIALINĘ INTEGRACIJĄ, SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTOJIMĄ BEI SOCIALINIO VERSLO PLĖTRĄ							
		2023	2024	2025	2026	2027	viso 2023-2027 m.
	Europos socialinis fondas +		529 329,00	0,00	0,00	65 484,00	594 813,00
	Europos regioninės plėtros fondas		0,00	0,00	0,00	129 149,00	129 149,00
	LR valstybės biudžetas		93 411,00	0,00	0,00	34 347,00	127 758,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos		50 492,44	0,00	0,00	18 565,95	69 058,39
	Privačios lėšos		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso tikslui:		**673 232,44**	**0,00**	**0,00**	**247 545,95**	**920 778,39**
1.1 UŽDAVINYS - TAIKYTI IR ĮGYVENDINTI INTEGRUOTAS PRIEMONES BEI PASLAUGAS, SKATINANT GYVENTOJŲ SOCIALINĮ AKTYVUMĄ, ĮTRAUKTĮ IR ATLIEPIANT ĮVAIRIŲ SOCIALINIŲ GRUPIŲ POREIKIUS							
TAIKYTI IR ĮGYVENDINTI INTEGRUOTAS PRIEMONES BEI PASLAUGAS, SKATINANT GYVENTOJŲ SOCIALINĮ AKTYVUMĄ, ĮTRAUKTĮ IR ATLIEPIANT ĮVAIRIŲ SOCIALINIŲ GRUPIŲ POREIKIUS	Europos socialinis fondas +		529329,00				529329,00
	Europos regioninės plėtros fondas						
	LR valstybės biudžetas		93411,00				93411,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos		50492,44				50492,44
	Privačios lėšos						
	Iš viso uždaviniui:		**673232,44**				**673232,44**
1.1.1. Veiksmas PLĖTOTI KULTŪROS, ŠVIETIMO, SVEIKATINGUMO, SPORTO IR KITAS INICIATYVAS, SKATINANČIAS SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMŲ IR SOCIALINĘ RIZIKĄ PATIRIANČIŲ ASMENŲ SOCIALINĘ INTEGRACIJĄ Tinkami pareiškėjai: 1) NVO 2) VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ **Partneriai neprivalomi.** Jei pasirenkami Partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO 2) VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +		292 859,00				292 859,00
	Europos regioninės plėtros fondas						
	LR valstybės biudžetas		51 681,00				51 681,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos		27 935,68				27 935,68
	Privačios lėšos						
	Iš viso veiksmui:		**372 475,68**				**372 475,68**
1.1.2. Veiksmas TOBULINTI IR PLĖSTI DARBO SU JAUNIMO INICIATYVAS, INTEGRUOTI MAŽIAU GALIMYBIŲ TURINČIUS JAUNUOLIUS Tinkami pareiškėjai: 1) NVO 2) VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ **Partneriai neprivalomi**. Jei pasirenkami Partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO 2) VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +		236 470,00				236 470,00
	Europos regioninės plėtros fondas						
	LR valstybės biudžetas		41 730,00				41 730,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos		22 556,76				22 556,76
	Privačios lėšos						
	Iš viso veiksmui:		**300 756,76**				**300 756,76**

1.2 UŽDAVINYS - SKATINTI SOCIALINIŲ VERSLŲ, INICIATYVŲ KŪRIMĄSI SIEKIANT DIDINTI SOCIALINĖS ATSKIRTIES PROBLEMŲ SPRENDIMO EFEKTYVUMĄ								
SKATINTI SOCIALINIŲ VERSLŲ, INICIATYVŲ KŪRIMĄSI SIEKIANT DIDINTI SOCIALINĖS ATSKIRTIES PROBLEMŲ SPRENDIMO EFEKTYVUMĄ		Europos socialinis fondas +					65484,00	65 484
		Europos regioninės plėtros fondas					129 149,00	129 149,00
		LR valstybės biudžetas					34 347,00	34 347,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos					18 565,95	18 565,95
		Privačios lėšos						
		Iš viso uždaviniui:					**247 545,95**	**247 545,95**
1.2.1 Veiksmas	PALAIKYTI SOCIALINIO VERSLO KŪRIMĄSI IR PLĖTRĄ ĮSIGYJANT SOCIALINIAM VERSLUI REIKALINGĄ ĮRANGĄ IR PRADINIUS PRODUKTUS Tinkami pareiškėjai: 1) NVO 2) VšĮ arba Asociacijos 3) Privatūs juridiniai asmenys **Partneriai neprivalomi** Jei pasirenkami Partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO 2) VšĮ arba Asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +						
		Europos regioninės plėtros fondas					129 149,00	129 149,00
		LR valstybės biudžetas					22 791,00	22 791,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos					12 319,46	12 319,46
		Privačios lėšos						
		Iš viso veiksmui:					**164 259,46**	**164 259,46**
1.2.2 Veiksmas	JAUNO VERSLO PRADŽIAI REIKALINGŲ PRIEMONIŲ ĮSIGIJIMAS Tinkami pareiškėjai: 1) NVO 2) VšĮ arba Asociacijos 3) Privatūs juridiniai asmenys **Partneriai neprivalomi** Jei pasirenkami Partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO 2) VšĮ arba Asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +					65484,00	65 484,00
		Europos regioninės plėtros fondas						
		LR valstybės biudžetas					11556,00	11 556,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos					6246,49	6 246,49
		Privačios lėšos						
		Iš viso veiksmui:					**83286,49**	**83 286,49**

2. TIKSLAS - GYVENTOJŲ SAUGUMO STIPRINIMAS PER CIVILINĖS SAUGOS ŽINIŲ IR PRAKTINIŲ ĮGŪDŽIŲ UGDYMĄ										
		2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2030**
	Europos socialinis fondas +					100 000,00				100 000,00
	Europos regioninės plėtros fondas									0,00
	LR valstybės biudžetas									0,00
	Savivaldybės biudžeto lėšos					5 263,16				5 263,16
	Privačios lėšos									1,00
	Iš viso tikslui:		**0,00**	**0,00**	**0,00**	**105 263,16**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**105 263,16**
2.1 UŽDAVINYS - UGDYTI GYVENTOJŲ CIVILINĖS SAUGOS ŽINIAS, GEBĖJIMĄ SAUGIAI ELGTIS EKSTREMALIOSE SITUACIJOSE IR ATPAŽINTI KLAIDINANČIĄ INFORMACIJĄ										
2.1.1. Veiksmas	STIPRINTI GYVENTOJŲ CIVILINĖS SAUGOS ŽINIAS, PRAKTINIUS ĮGŪDŽIUS IR INFORMACINĮ ATSPARUMĄ Tinkami pareiškėjai: 1) NVO 2) VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ **Partneriai neprivalomi.** Jei pasirenkami Partneriai, jų tinkamumas: 1) NVO 2) VšĮ ar Asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +					100 000,00				100 000,00
		Europos regioninės plėtros fondas									0,00
		LR valstybės biudžetas									0,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos					5 263,16				5 263,16
		Privačios lėšos									0,00
		Iš viso veiksmui:					**105 263,16**				**105 263,16**

Lėšos strategijos įgyvendinimui	iš viso:	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	2030 m.
Europos socialinis fondas +	694 813,00	0,00	0,00	529 329,00	0,00	165 484,00	0,00	0,00	0,00
Europos regioninės plėtros fondas	129 149,00	0,00	0,00	0,00	0,00	129 149,00	0,00	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	127 758,00	0,00	0,00	93 411,00	0,00	34 347,00	0,00	0,00	0,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	74 321,55	0,00	0,00	50 492,44	0,00	23 829,11	0,00	0,00	0,00
Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Lėšos strategijos administravimui	iš viso:	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	2030 m.
Europos socialinis fondas +									
Europos regioninės plėtros fondas	160 942,40	0,00	4 733,60	28 401,60	28 401,60	28 401,60	28 401,60	28 401,60	14 200,80
LR valstybės biudžetas	26 401,60	0,00	776,52	4 659,11	4 659,11	4 659,11	4 659,11	4 659,11	2 329,55
Savivaldybės biudžeto lėšos									
Privačios lėšos									

Iš viso vietos plėtros strategijai:	1 213 385,55
Europos socialinis fondas +	694 813,00
Europos regioninės plėtros fondas	290 091,40
LR valstybės biudžetas	154 159,60
Savivaldybės biudžeto lėšos	74 321,55
Privačios lėšos	

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

1) Pasvalio miesto VVG organai, atsakingi už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną:

Pasvalio miesto VVG nariai (visuotinis susirinkimas) atsakingi už Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos parengimą ir įgyvendinimą bei įgyvendina kitas įstatuose nustatytas pareigas.

Pasvalio miesto VVG kolegialaus valdymo organo nariai (VVG valdyba): nustato VVG finansinės veiklos vidaus kontrolės tvarką, laikantis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytos tvarkos, išklauso ir įvertina revizoriaus patikrinimo rezultatus, imasi priemonių revizoriaus nustatytiems trūkumams ir pažeidimams pašalinti, vykdo iš dalies ar visiškai VVG lėšomis finansuojamų projektų atranką, teikia visuotiniam narių susirinkimui tvirtinti dokumentų projektus, svarsto ir įgyvendina VVG veiklos programą ir kitus narių priimtus sprendimus.

Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos (toliau – VPS) administravimo vadovas:

1) atlieka Pasvalio miesto VVG VPS įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui;

2) rengia ir Pasvalio miesto VVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus;

3) registruoja ir vertina pateiktus vietos projektus, juos administruoja, atlieka projektų vykdytojų veiklų grafikų priežiūrą, priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas, mokėjimo prašymus ir kitus dokumentus projekto įgyvendinimo ir priežiūros laikotarpiu;

4) aktyviai dalyvauja VPS įgyvendinime, rengia pranešimus apie esamas ar būsimas problemas, vėlavimus vietos projektų rengime/įgyvendinime;

5) vadovauja VPS administravimą atliekantiems darbuotojams, kurie pildo Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos LR Vidaus reikalų ministerijai;

6) organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius;

7) vykdo nuolatinį Pasvalio miesto VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą Pasvalio miesto VVG VPS, jos tikslus, prioritetus bei veiksmus;

8) konsultuoja Pasvalio miesto VVG teritorijos gyventojus, organizacijas, verslo subjektus projektinių idėjų atitikimo Pasvalio miesto VVG VPS klausimais;

9) vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymus paraiškų, ataskaitų pildymo ir su tuo susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais;

10) vykdo viešųjų ryšių kampanijas, bendrauja su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius, palaiko ryšius su valstybės ir vietos įstaigomis;

11) kviečia Pasvalio miesto VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius Pasvalio miesto VVG VPS įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant strategiją būtų laikomasi visų BIVP bei horizontaliųjų principų;

12) administruoja internetinę svetainę ir socialinius tinklus.

Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos finansininkas: vykdo Pasvalio miesto VVG apskaitos politiką; organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir laiku pateikti finansų bei statistikos organams; registruoja ir vertina Pasvalio miesto VVG finansinius dokumentus, konsultuoja pareiškėjus vietos projektų įgyvendinimo klausimais, vykdo administravimo vadovo pavedimus.

2) Įgyvendinimo procedūra, nustatant, kaip bus atrenkami veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojai, užtikrinant Taisyklių 4.5 papunktyje nurodytų principų įgyvendinimą:

Pasvalio miesto VVG pavedama atsakomybė užtikrinti, jog vietos plėtros projektų atrankos procedūros ir atrankos kriterijai būtų nediskriminuojantys ir skaidrūs. Šiuos atrankos kriterijus tvirtina Pasvalio miesto VVG valdyba. Atrenkant veiksmus ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojus bus laikomasi horizontaliųjų principų.

Horizontalieji principai reiškia vertybių ir praktikos rinkinį, kuriame pirmenybė teikiama teisingumui, įtraukčiai ir demokratiniam sprendimų priėmimui. Jie bus naudojami kuriant ir įgyvendinant projektus ir strategiją. Vertinant projektus ir atrenkant projektų vykdytojus bus vadovaujamasi šiais principais:

1) lyčių lygybės ir nediskriminavimo: į vietos projektų atrankos procedūras bus įtraukiami visų lyčių ir įvairaus amžiaus atstovai ir siekiama pašalinti disbalansą bei diskriminaciją. Taip pat bus sudaromos sąlygos visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį ir amžių. Vertinant teikiamus projektus nebus sudaromos jokios kliūtys atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitus teikėjų bruožus ir bus atsižvelgta į jaunimo situaciją bei poreikius. Asmenims su negalia, vyresnio amžiaus žmonėms bus suteiktos galimybės teikti projektus nuotoliu, bus teikiamos nuotolinės (telefonu, el. paštu) ar gyvos konsultacijos. VVG valdybos nariais bus ir moterys, ir vyrai ir nė vienos iš lyčių atstovų nebus daugiau kaip 60 procentų.
2) partnerystės ir atvirumo: visiems asmenims bus siekiama suteikti vienodas galimybes dalyvauti projektų teikime ir vertinime, turėti lygias teises ir galimybes užimti darbo vietas, gauti švietimą, naudotis VVG paslaugomis ir kt. Vadovaujantis šiuo principu bus siekiama skatinti socialinę integraciją ir užkirsti kelią socialinei atskirčiai. VVG valdyboje, kuri vykdys projektų atranką, bus siekiama įtraukti naujų narių: bendruomeninių ar kitų nevyriausybinių organizacijų, asocijuotų verslo struktūrų ar įmonių, kitų savivaldybės institucijų atstovus.
3) jaunimo dalyvavimo: bent vienas VVG valdybos narys bus jaunesnis negu 29 metų arba bus deleguotas jaunimo, su jaunimu dirbančios organizacijos, savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos arba savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, veikiančios Pasvalio mieste. Vertinant projektus bus teikiama pirmenybė dalyvaujamiesiems sprendimų priėmimo procesams, kur visi dalyviai turi vienodą žodį priimant sprendimus. Dalyvaujamasis principas yra svarbus visuomenės teisingumo ir socialinio teisėtumo aspektas priimant sprendimus dėl projektų vykdytojų. Ypatingas dėmesys bus skiriamas jaunimui, atvirose jaunimo erdvėse, mokyklose ir kitose jaunimo susibūrimo vietose skelbiant informaciją apie VVG veiklą ir galimybes teikti projektus.
Įgyvendinant projektų ir jų vykdytojų atranką bus siekiama užtikrinti viešumo, atvirumo ir skaidrumo principus, informuojant visuomenę apie VVG veiklą, priimtus sprendimus ir kitus visuomenei svarbius dalykus. Bus teikiama pirmenybė atskaitomybei už sprendimų priėmimo procesus ir rezultatus bei siekiama užtikrinti, kad sprendimus priimantys asmenys būtų atsakingi už savo veiksmus. Taip pat bus skatinama savitarpio pagalba ir bendradarbiavimas, pabrėžiant bendruomenės paramos ir solidarumo svarbą. Savitarpio pagalba svarbi, kadangi taip padedama užtikrinti socialinį teisingumą ir lygybę, atsakomybę bei solidarumą VVG veikloje. Taip pat ji labai svarbi siekiant užtikrinti socialinę gerovę ir teisingumą projektų vykdytojams, nes tik įgyvendinant savitarpio pagalbos principą galima pasiekti harmoningą ir solidarią VVG veiklą.
Horizontalieji principai teikia pirmenybę teisingumui, įtraukčiai, demokratiniam sprendimų priėmimui ir kolektyviniams veiksmams, kurie duotų teisingesnius ir tvaresnius rezultatus socialiniame, politiniame ir VVG vystymosi veiklos kontekste.

3) Vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarka:
Tiek Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimo, tiek jos įgyvendinimo laikotarpiu Pasvalio miesto VVG nariai vadovaujasi bendradarbiavimo vertybėmis, laikosi horizontaliųjų principų Pasvalio miesto VVG vidaus ir išorės santykiuose. Strategijos stebėsena bus vykdoma visus kalendorinius metus. Nuolat renkama ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, projektų įgyvendinimo eigą, esant poreikiui organizuojami susitikimai su vietos plėtros projektų vykdytojais, lankomasi vietos plėtros projektų įgyvendinimo vietose, siekiant identifikuoti įgyvendinimo pažangą ir problemas.
Pasvalio miesto VVG pirmininkas organizuoja ir užtikrina, kad stebėsena būtų vykdoma pagal tokią tvarką:
1) Pasvalio miesto VVG visuotinis susirinkimas arba kolegialaus valdymo organas tvirtina metines/galutines VPS ataskaitas;
2) Pasvalio miesto VVG administravimo vadovas vykdo VPS priežiūros organizavimą ir užtikrinimą;
3) Administravimo vadovas rengia galutines/metines VPS priežiūros ataskaitas, bendrauja su Vidaus reikalų ministerija ir Centrine projektų valdymo agentūra;
- Pagal administravimo vadovo parengtą ir nustatytą formą, Pasvalio miesto VVG VPS projektų vykdytojai renka informaciją, reikalingą VPS įgyvendinimo metinių priežiūros ataskaitų parengimui, ją apdoroja, susistemina ir pateikia administravimo vadovui;

- Administravimo vadovas kartą metuose rengia metinę, o baigus įgyvendinti strategiją – galutinę – ataskaitą apie VPS vykdymą ir jos rezultatus. Metinė/galutinė ataskaita yra tvirtinama Pasvalio miesto VVG visuotinio narių susirinkimo arba kolegialaus valdymo organo;
- Įgyvendinus strategiją, administravimo vadovas pateikia galutinės ataskaitos kopiją ir jos patvirtinimą įrodančio dokumento kopiją Vidaus reikalų ministerijai. Projekto vadovas bendrauja su Vidaus reikalų ministerija ir esant poreikiui teikia papildomą informaciją, susijusią su VPS įgyvendinimu.

Strategijos stebėsenos informacijos rinkimo ir sisteminimo procedūra:
VVG, atlikdama stebėseną, rinks, analizuos, sistemins faktinę informaciją: dalyvaus projektų vykdytojų renginiuose, bendraus su paslaugų teikėjais, tiksline grupe, atliks projektų pažangos ir kokybės vertinimą, analizuos faktinę eigą, pažangą, atliks kiekybinį ir kokybinį palyginimą su VPS numatytais uždaviniais, veiksmais, rezultatais, stebėsenos rodikliais, finansiniame veiksmų plane suplanuotomis lėšomis ir kt. Kiekvienų kalendorinių metų paskutinį mėnesį, VPS administravimo vadovas renka informaciją apie tais metais įvykdytus VPS projektus ir jų pasiektus rodiklius pagal VPS tikslų ir uždavinių rodiklius, ir informaciją paskelbia VVG internetiniame puslapyje ataskaitos forma, iki kitų metų kovo mėn. pabaigos. Skelbiama informacija pateikiama lentelės pavidalu, įvardijant tais metais įgyvendintus projektus atskirai, jiems skirtą finansavimą, ir pasiektus rodiklius, bei pateikiant apibendrintą metų finansinę ir rodiklių pasiekimo analizę. Informaciją apie įgyvendintus/įgyvendinamus projektus kiekvienais metais pateikia projektą įgyvendinančios įstaigos. Strategijos įgyvendinimo eiga, rezultatai ir kita naudinga informacija bus viešinama VVG interneto svetainėje bei socialiniuose puslapiuose.

4) Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra:
Pasvalio miesto VVG gali inicijuoti atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis Pasvalio miesto VVG narių susirinkimas. Prieš tvirtinant Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos pakeitimą turi būti atlikti veiksmai, nustatyti Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklėse, ir Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su Vidaus reikalų ministerija.
Pasvalio miesto VVG vietos plėtros strategija gali būti keičiama kai:
1) būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
2) būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;
3) būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
4) būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.